Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zemědělská fakulta

Katedra cestovního ruchu

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

Státní hrad Karlštejn jako kulturní atraktivita cestovního ruchu

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Zdeněk Vybíral

Autor:

Klára Juskovičová

2006

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zemědělská fakulta
Katedra cestovního ruchu
Akademický rok: **2004/2005**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Klára JUSKOVIČOVÁ**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání - cestovní ruch**

Název tématu: **Státní hrad Karlštejn jako kulturní atraktivita cestovního ruchu.**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:
Posoudit význam hradu Karlštejn jako kulturní atraktivity.
Práce provede analýzu vybavenosti infrastruktury okolí hradu Karlštejn a rozbor návštěvnosti, finančního zajištění a péče o kulturní památku.
Na základě analýz se pokusí nabídnout doporučení k dalšímu využití Karlštejna pro rozvoj cestovního ruchu.
Metodický postup:

1. Shromáždění a studium odborné literatury.
2. Získání informací o hospodaření a marketingové strategii hradu Karlštejna, o jeho návštěvnosti, o spolupráci s dalšími subjekty cestovního ruchu.
3. Na základě získaných dat zhodnotit přínos Karlštejna pro rozvoj cestovního ruchu ve zvoleném regionu.
4. S využitím hodnocení doporučit možnosti zlepšení.

Rámcová osnova:
1. Úvod, 2. Použité metody a přehled literatury, 3. Zhodnocení kulturně historického vývoje, 4.Vlastní práce - analýza, 5. Závěry, 6. Seznam literatury a pramenů, 7. Přílohy.

Rozsah práce: **30 - 40 stran**

Rozsah příloh: **dle potřeby**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

Durdík, T.: Encyklopedie českých hradů, Praha, 1996.
Janečková,L., Vaštíková, M.: Marketing měst a obcí. Grada Publlishing. Praha, 1999.
Sedláček,A .: Hrady, zámky a tvrze v Královstvím českém, Praha, 1997.
Tříska, K. a kol.: Hrady, zámky a tvrze v Čechách na Moravě a ve Slezsku, Jižní Čechy. Praha, 1986.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Zdeněk Vybíral, Ph.D.**
Katedra cestovního ruchu

Datum zadání bakalářské práce: **15. března 2005**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. dubna 2006**

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
studijní oddělení
VANČUROVA 2904 390 01 TÁBOR

L.S.

doc. Ing. Marie Hesková, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 15. března 2005

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Státní hrad Karlštejn jako kulturní atraktivita cestovního ruchu“ vypracovala samostatně. Použitou literaturu a jiné podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury.

V Táboře dne 14. dubna 2006

.....

podpis autora

Poděkování

Děkuji PhDr. Zdeňku Vybíralovi za obsahové vedení a odborné rady této bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat pracovníkům hradu Karlštejn, zejména panu kastelánovi Ing. Jaromírovi Kubů za velmi cenné připomínky a rady a za poskytnuté podkladové materiály.

1. ÚVOD 1
2. METODIKA PRÁCE 2
3. CHARAKTERISTIKA REGIONU 5
3.1. Geografické vymezení oblasti Karlštejnska 5
3.1.1. Geologické poměry 5
3.1.2. Rostlinstvo 5
3.1.3. Živočišstvo 6
3.1.4. Ochrana přírody 6
3.2. Obec Karlštejn 7
3.3. Turistické atraktivity v okolí 8
4. Historie hradu 11
4.1. Založení, vývoj 11
4.2. Architektura hradu 12
4.3. Interiéry hradu 13
5. PROVOZNÍ A TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ HRADU 18
5.1. Charakter managementu 18
5.2. Průvodcovské služby a organizace prohlídky 20
5.2.1. Prohlídkové trasy 20
5.2.2. Vstupné 21
5.3. Doprovodné služby 22
6. NÁVŠTĚVNOST, FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ A PÉČE O KULTURNÍ PAMÁTKU 23
6.1. Návštěvnost 23
6.2. Rezervační systém 27
6.3. Finanční zabezpečení hradu 28
6.4. Péče o kulturní památku 29
7. PROPAGACE 32
7.1. Knižní propagace 32
7.2. Propagace přes internet 32
7.3. Jiná propagace 33
8. REALIZAČNÍ FAKTORY 35
8.1. Dopravní dostupnost 35
8.1.1. Železniční doprava 35
8.1.2. Silniční doprava 35

8.1.3. Parkovací možnosti 36
8.2. Ubytovací zařízení 36
8.3. Stravovací zařízení 44
8.4. Doplňkové služby 46
8.4.1. Informační centrum 46
8.4.2. Kulturní vyžití 47
8.4.3 Sportovní vyžití 49
8.4.4. Turistika v oblasti 49
8.4.5. Zhodnocení realizačních faktorů 50
9. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ 52
9.1. Pohled návštěvníka hradu na úroveň služeb spjatých s CR 52
9.1.1. Demografická struktura respondenta 52
9.1.2. Informace týkající se hradu Karlštejn 56
9.1.3. Frekvence návštěvnosti 57
9.1.4. Organizace, důvod, délka pobytu 59
9.1.5. Způsob ubytování a stravování 62
9.1.6. Profil návštěvníka 64
10. NÁVRHY ŘEŠENÍ 65
10.1. SWOT analýza oblasti obce Karlštejn jejího okolí 65
10.2. Návrhy na zlepšení 66
11. ZÁVĚR 70
12. SUMMARY 72
13. POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA 73
14. SEZNAM PŘÍLOH 75

1. ÚVOD

Cestovní ruch a cestování mají velmi dlouhou historii a jsou spjaty s počátky naší civilizace.[1] Cestovním ruchem se rozumí soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, za účelem zotavení, poznání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního vyžití, lázeňského léčení či pracovních cest.[2] Cestovní ruch se stal v posledních desetiletích významným celosvětovým fenoménem, zejména jako důležitá součást tzv. průmyslu volného času. Jeho ekonomické, ekologické, sociální, politické, kulturní a mnohé další dopady jsou neoddiskutovatelnou součástí proměn dnešního světa.[3]

Česká republika patří mezi země, kde cestovní ruch představuje významný sektor ekonomiky služeb. Pro turisty je atraktivní převážně z hlediska kulturně historických památek, na které je velmi bohatá. Množství a hodnota památkových objektů tvoří významnou položku v rozvoji cestovního ruchu a zároveň kompenzuje neexistenci moře a jiných, pro naší zemi nedostupných, atraktivit.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit význam hradu Karlštejn jako kulturně historické atraktivity a navrhnout možná řešení pro jeho lepší využití v cestovním ruchu. Hrad v dané oblasti tvoří dominantu. Objekt patří mezi nejznámější a nejnavštěvovanější památky nejen ve středočeském regionu, ale i v celé České republice. Východiskem pro hodnocení je analýza daného regionu a památkového objektu včetně charakteristiky provozní, technické a finanční zabezpečení, návštěvnosti, péče o kulturní památku a propagace. Dále by měla být v této bakalářské práci zodpovězena otázka, zda jsou základní a doplňkové služby poskytované v dané lokalitě na odpovídající úrovni z hlediska kvantity i kvality. V regionu se nacházejí i jiné památky, kulturní a přírodní zajímavosti, které nejsou propagovány v takové míře jako hrad Karlštejn. Jejich poznávání je zahrnuto do navrhovaných produktů cestovního ruchu. Na závěr je třeba poukázat na nedostatky či naopak výhody zvolené destinace z hlediska rozvoje cestovního ruchu. Vedle teoretického zvýšení potenciálu hradu Karlštejna pro rozvoj cestovního ruchu, by měla bakalářská práce přispět ke zlepšení informovanosti o dané památce, jelikož jde o výjimečnou atraktivitu.

---

[1] Foret, M. – Foretová, V.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch, Grada, Praha 2001, s. 13.
[2] Orieška, J.: Technika služeb cestovního ruchu, Idea servis, Praha 1999, s. 5.
[3] Foret, M. – Foretová, V.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch. Praha: Grada, 2001, s. 9.

2. METODIKA PRÁCE

Na počátku této bakalářské práce byl charakterizován region z hlediska geografického vymezení, geologických poměrů, fauny a flóry dané oblasti. Další část byla zaměřena na charakteristiku obce a jejího okolí, především z hlediska cestovního ruchu. Při jejím zpracování bylo čerpáno z odborné literatury. Následující kapitoly se zabývají hradem Karlštejnem – jeho historií, architekturou a interiéry hradu. Analýze je podrobeno provozní, technické a ekonomické zajištění hradu, využití hradu, jeho návštěvnost a propagace. Další zkoumání se týká stavu dopravní obslužnosti území, ubytovacích a stravovacích zařízení a doplňkových služeb. Všechny získané poznatky a informace byly shrnuty do SWOT analýzy obce Karlštejn a okolí, která je uvedena v závěru práce. Podstatnou částí této práce jsou návrhy řešení, které vyplývají ze SWOT analýzy, dotazníkového šetření návštěvníků a přímého dotazování, které probíhalo formou řízených rozhovorů.

Sběr dat a informací

Zpracování této práce předcházelo shromáždění a studium dostupné literatury a jiných pramenů o sledované oblasti. Některé použité údaje byly získány přímým dotazováním. Informace o provozu, návštěvnosti, hospodaření a propagaci památkového objektu byly získány na základě několika *řízených rozhovorů* se správou hradu Karlštejn, kastelánem Ing. Jaromír Kubů a jeho zástupci. Údaje týkající se realizačních faktorů byly poskytnuty v Informačním centru v Karlštejně. V oblasti legislativy a hospodaření kulturních památek byli dotazováni pracovníci územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu v Praze. Konkrétní informace byly čerpány z příslušných zákonů a souvisejících předpisů.

Terénní šetření bylo podkladem pro zmapování vybavenosti sledovaného území obce Karlštejna stravovacími a ubytovacími zařízeními, dopravní obslužnosti a dalších možností využití volného času návštěvníků. V průběhu sezóny roku 2005 probíhal *dotazníkový výzkum* v obci Karlštejn. Výběr respondentů byl náhodný a dotazování probíhalo osobně. Většina otázek byla uzavřených. Pouze dvě otázky byly formulovány jako otevřené. Sledovaný vzorek činil 530 respondentů. Během šetření bylo zjištěno za jakým účelem navštěvují lidé zkoumanou oblast, po kolikáté ji navštívili, jaká je délka a frekvence jejich pobytu, zdroj informovanosti a motivace k návštěvě, spokojenost nebo naopak s čím byli dotazovaní nespokojeni a struktura návštěvníků.

K získání informací o objektech v okolí hradu a infrastruktuře bylo používáno především *internetových stránek* jednotlivých organizací. Internet jako zdroj informací se u

nás během několika málo let velmi rozšířil a patří k nejvyhledávanějším komunikačním médiím. Nelze však spoléhat pouze na informace nalezené na internetových stránkách z důvodů neaktuálnosti či klamných údajů. Z tohoto důvodu byla zjištěná data ověřována telefonicky.

Jednou z metod zhodnocení destinace bylo provedení *SWOT analýzy.*[4] Tato analýza zkoumá vnitřní silné a slabé stránky, vnější příležitosti a ohrožení oblasti Karlštejna. Je sestavena ze zjištěných údajů. Na základě vlastního pozorování, získaných informací během rozhovorů, výzkumů a analýz bylo provedeno zhodnocení současného stavu a vypracovány návrhy šetření na zlepšení.

Shrnutí pramenů a literatury

Pro bakalářskou práci bylo nejprve nutné sesbírat všechny dostupné informace vhodné ke zpracování daného tématu. Sekundární data byla získána zejména studiem odborných knižních publikací a časopisů, propagačních materiálů, brožur a četba regionálního tisku.

Nejdříve bylo třeba vysvětlit odborné termíny z oblasti cestovního ruchu. Za tímto účelem byla použita publikace Cestovní ruch[5] - výkladový slovník od Martiny Páskové a Josefa Zelenky. Některé pojmy byly vymezeny pomocí knihy Technika služeb cestovního ruchu[6] od Jána Oriešky.

Východiskem pro zpracování této bakalářské práce byly především knižní publikace týkající se obce Karlštejna jejího okolí. Stěžejní literaturou pro tuto oblast se stala kniha Karlštejnská čítanka[7] od Františka Sládka. Významným zdrojem informací byla též kniha s názvem Karlštejn a okolí[8], jejímž autorem je Dana Boudová a spol. Pojednává nejen o historii hradu Karlštejn ale i o charakteristice daného regionu.

Základem pro vypracování dotazníku a analýzu výsledků dotazníkového šetření se stala skripta Vysoké školy ekonomické v Praze Marketingový výzkum – metodologie a aplikace[9] od Kamila Zbořila. Publikace Strategický marketing[10] od Heleny Horákové se stala opěrným bodem pro vypracování SWOT analýzy ve stejnojmenné podkapitole.

---

[4] Bližší informace o této metodě lze nalézt v publikaci: Horáková, H. Strategický marketing, Grada, Praha 2000, s.40.

[5] Pásková M. - Zelenka J.: Cestovní ruch – výkladový slovník, vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2002.

[6] Orieška J.:Technika služeb cestovního ruchu, Idea servis, Praha 1999.

[7] Sládek, František: Karlštejnská čítanka, Quenia Karlštejn, Karlštejn 2002.

[8] Boudová D. - Grunt F. - Kostičová J. - Moucha P. - Štěpánek V.: Karlštejn a okolí, Kartografie Praha a.s., Praha 2002.

[9] Zbořil, K.: Marketingový výzkum – Metodologie a aplikace, Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha 1998.

[10] Horáková H.: Strategický marketing, Grada Publishing, Praha 2000, s.40-42.

K navrhovanému zlepšení v závěru této práce byla použita literatura týkající se agroturistiky a ekoturistiky. O této problematice pojednává kniha Agroturistika[11] od Milana Němčanského. Další knižní publikace, které byly v této práci použity, jsou uvedeny v Seznamu použité literatury.

Pro zpracování bakalářské práce byla dále shromážděna řada brožur, prospektů a propagačních materiálů o hradu Karlštejn a okolí. K popisu prohlídky interiérů hradu posloužil stručný průvodce Hrad Karlštejn[12] od Naděždy Kubů. Který byl získán od pracovníků hradu Karlštejn. Informačním centrem v Karlštejně byly poskytnuty brožury pojednávající o základních službách cestovního ruchu, o dopravě a kulturně-historických atraktivitách v daném regionu. Dalšími zdroji byly odborné články vztahující se k tématu z periodik C.O.T. Business,Veřejná správa[13], Tim.

[11] Němčanský, M.: Agroturistika, Slezská univerzita Opava, Karviná 1996.
[12] Kubů, N.: Hrad Karlštejn, Památkový ústav středních Čech v Praze ve spolupráci s nakladatelstvím VEGA-L, Praha 1999.
[13] Informace byly čerpány z časopisu v internetové odobě.

3. CHARAKTERISTIKA REGIONU

3.1. Geografické vymezení oblasti Karlštejnska

Karlštejnské území náleží do oblasti Českého krasu. Je to oblast na dolním toku řeky Berounky. Pravý kras se však nalézá jen na určité části tak zvané Karlštejnské pahorkatiny, která je tvořena vápencovými horninami. Český kras je součástí rozsáhlé středočeské pánve nazvané Barrandien, pojmenované po francouzském inženýrovi Joachimu Barrandovi[14], který vyměřoval od roku 1833 trať pro koňskou železnici, jež měla vést i údolím Berounky. Přitom objevil bohatá naleziště zkamenělin.[15]

3.1.1. Geologické poměry

Geologická stavba a z ní vyplývající značná členitost krajiny odlišuje Karlštejnsko od okolního území. Převážná část území je budována vápenci. Pestrost vývoje zdejších vápenců nemá obdobu v jiných vápencových územích Čech. Vápence podmiňují existenci jedinečné živé přírody, ale protože se hodí k výrobě stavebních materiálů a pro chemickou výrobu, dochází při jejich těžbě k vážnému poškozování přírody. Velké lomy, jako jsou Čertovy schody u Koněprus, Čeřinky u Mořiny a Kruhový lom u Tetína, nenávratně likvidují části původní krajiny. Těžba vápenců měla a má i kladné stránky. Díky ní byly objeveny některé jeskyně včetně Koněpruských jeskyní.

3.1.2. Rostlinstvo

Díky blízkosti Prahy se Karlštejnsko v minulosti stalo klasickým místem rozvíjejícího se botanického výzkumu. Bylo zde popsáno několik pro vědu nových rostlin. I když v minulosti i současnosti byla krajina Karlštejnska negativně ovlivněna lidskou činností, dodnes se zde můžeme setkat s původní skladbou stromů, keřů a bylin. V přirozené vegetaci převažují lesy. Vysoký je i počet společenstev travinných, skalních, stepních, pobřežních, vodních a plevelových. Nápadný je i výskyt množství rostlinných druhů, z nichž několik desítek dnes patří v rámci České republiky k ohroženým až kriticky ohroženým. K nejvzácnějším druhům na Karlštejnsku patří zvonovec liliolistý a včelník rakouský a také rudohlávek jehlancovitý. Ten není možné spatřit nikde jinde v Česku.

---

[14] Bližší údaje o Joachimu Barrandovi lze nalézt v literárním díle Fejfar,O.: Zkamenělá minulost, Albatros, Praha 1989.

[15] Sládek, František: Karlštejnská čítanka, Quenia Karlštejn, Karlštejn 2002, s. 5.

3.1.3. Živočišstvo

Karlštejnsko patří k místům s největším množstvím druhů motýlů v ČR. Podle zoologů zde lze spatřit kolem 1390 druhů. Ptačí fauna je díky příznivým podmínkám ke hnízdění početnější než v sousedních regionech. Z druhů jinde vzácných zde žije několik párů výra velkého a pravidelně hnízdí krahujcovitý dravec včelojed lesní. Hojná je i poštolka obecná a běžně se zde můžeme setkat s kání lesní. Ze sov zde kromě výra velkého žije i puštík obecný, sova pálená, kalous ušatý a dnes již velmi vzácně sýček obecný.

3.1.4. Ochrana přírody

O vysoké přírodovědné hodnotě Karlštejnska svědčí skutečnost, že téměř celé popisované území je součástí chráněné krajinné oblasti Český kras. Vyhlášena byla v roce 1972, má přibližně eliptický tvar, protažený ve směru jihozápad-severovýchod, a zaujímá plochu 128 km^2. Sídlem správy je Karlštejn. Hlavním důvodem ochrany jsou geologické poměry v rámci České republiky jedinečné a výskyt vzácných společenstev fauny a flóry.

Obavy z nevratného poškození, nebo dokonce zničení nejhodnotnějších částí karlštejnské přírody těžbou vápenců, zástavbou krajiny, intenzivním zemědělským a lesnickým využíváním vedly již od počátku 20. století k prosazování přísné ochrany. Výsledkem jsou dvě národní přírodní rezervace, osm přírodních rezervací, čtyři národní přírodní památky. Mezinárodní význam národní přírodní rezervace Karlštejn byl v roce 2001 potvrzen propůjčením Diplomu Rady Evropy.[16]

Karlštejn - Národní přírodní rezervace Karlštejnsko obhájila diplom Rady Evropy pro nejcennější chráněná území starého kontinentu. V Česku se podobným oceněním mohou pochlubit už jen Národní park Podyjí a Chráněná krajinná oblast Bílé Karpaty.

Již déle než rok vzniká v Českém krasu prales. V nejbližší době budou na jeho hranicích umístěny informační cedule, které na to návštěvníky výrazně upozorní. Vrch Doutnáč, který leží v centru rezervace Karlštejnsko, byl loni vyhlášen za zcela bezzásahové území. Bohužel se nedaří zcela eliminovat nepříznivé vlivy lidské činnosti na toto jedno z nejcennějších území přírody v České republice. Lidé nerespektují zákon a vstupují v přísně chráněné rezervaci mimo značené turistické stezky.[17]

---

[16] Boudová, D. – Grunt, F. - Kostičová , J. – Moucha, P. - Štěpánek, V.: Karlštejn a okolí, Kartografie Praha a.s., Praha 2002, s. 7-19.

[17] http://www.silvarium.cz/_annopress/les050630_0034.htm.

3.2. Obec Karlštejn

Obec Karlštejn se nachází asi 30 km jihozápadně od Prahy. Rozkládá se na březích řeky Berounky v Chráněné krajinné oblasti Český kras. Obec pod tímto jménem vznikla s platností od 1. ledna 1952 administrativním spojením obcí Budňany a Poučník. Založení obce je spojeno se stavbou hradu Karlštejn, který dal vybudovat Karel IV. Základní kámen ke stavbě hradu byl položen v roce 1348 a stavba byla dokončena v roce 1355 jako pevnost v níž měly být uloženy korunovační klenoty "svaté říše římské".[18]

Budňany byly městem od roku 1794 na základě dekretu císaře Františka I.[19] Leží pod hradem Karlštejnem v úžlabině mezi vrchy Javorkou, Plešivcem a Haknovcem. Domy, seskupené podle okresních silnic vedoucích obcí, tvoří uprostřed nepravidelné náměstí. Budňany vznikly při stavbě hradu Karlštejna. Byly to původně řady bud vystavěných pro dělníky zaměstnané při stavbě hradu.[20]

Poučník je rozložen kolem železniční stanice Karlštejn. S nedalekými Klučicemi a Krupnou tvořil jednu katastrální obec, příslušející již od XIV. století ke hradu Karlštejnu. Byl zde velkostatek, vápenice, karlštejnská cementárna.[21]

V současné době má správní území obce Karlštejn 1209 ha. V obci žije 760 stálých obyvatel ve 324 domech.[22] Obě hlavní obce rozdělené řekou Berounkou spojuje ocelový obloukový most dokončený v roce 1998. Na pravém břehu Berounky je nádraží ČD a sídlí zde obecní úřad. Národní kulturní památka hrad Karlštejn, navštěvovaný více než 300 tisíci návštěvníky ročně[23], je v levobřežní části obce nad hlubokým údolím Budňanského potoka. Nejvyšším bodem na území obce je Velká hora s 422 m n.m. a nejnižším bodem hladina Berounky s 208 m n.m. Roční rozpočet obce se pohybuje mezi 9 - 10 mil. Kč. V rámci hospodaření provozuje obec parkoviště, autokemp, veřejná WC a zejména pro úklid obce a údržbové práce má pracovní četu. V letech 2000 – 2005 se podařilo v obci vybudovat kanalizaci, vodovod a obec plně plynofikovat. Náklady na tyto akce činily více než 80 mil. Kč a obec z vlastních zdrojů platila více než 60 mil. Kč.[24]

---

[18] Sládek, František:Karlštejnská čítanka, Quenia Karlštejn, Karlštejn 2002, s. 44-45.
[19] Touto osobností se podrobněji zabývá kniha Dufresne, C.: František I., Domino, Ostrava, 2002.
[20] Obecná charakteristika a geografické údaje byly čerpány z knihy Sládek, František:Karlštejnská čítanka, Quenia Karlštejn, Karlštejn 2002, s.44.
[21] K tomu blíže Sládek, František:Karlštejnská čítanka, Quenia Karlštejn, Karlštejn 2002, s.45.
[22] Údaje o rozloze, počtu domů a obyvatel čerpány ze stránek http://www.obeckarlstejn.cz/oobci.htm s dalšími odkazy na zajímavosti v oblasti.
[23] Interní data hradu Karlštejn poskytnutá panem kastelánem Ing. Jaromírem Kubů.
[24] Informace získány na stránkách http://www.obeckarlstejn.cz/oobci.htm.

3.3. Turistické atraktivity v okolí

V okolí hradu Karlštejn se nachází velké množství turistických atraktivit[25], kam návštěvník může zavítat. Některá jsou popsána v této kapitole.

Velká Amerika

Nachází se v těsné blízkosti silnice vedoucí z obce Mořina do obce Kozolupy. Jde o vápencový asi 800m dlouhý, 200m široký a 80 až 100m hluboký jámový lom s přibližně 18m hlubokým jezerem. Toto místo je velmi často navštěvované turisty, trempy i náhodnými výletníky z celé republiky. Též je vyhledáván i filmovými společnostmi.

Malá Amerika

Nachází se asi kilometr západním směrem od Velké Ameriky. Malá Amerika je vápencový lom stejného druhu jako Velká Amerika, jen o něco menší. Rovněž i v tomto lomu se nachází hluboké jezero s křišťálově čistou vodou. Oba lomy i spolu s ostatními v blízkém okolí jsou propojeny podzemními štolami, které jsou pro širokou veřejnost nepřístupné.

Barrandovy jámy

Na Karlštejnsku je zachován větší počet původních lokalit, kde sbíral zkameněliny slavný francouzský paleontolog Joachim Barrande.

Beroun

Okresní město leží na soutoku Berounky a Litavky. Na město s vlastní samosprávou bylo povýšeno Václavem II. někdy okolo 1295. Z turistického hlediska je Beroun městem s mnoha zajímavostmi, jako například pozůstatky z původních 7 km dlouhých městských hradeb, jejichž součástí jsou dvě gotické brány z počátku 13. století.

Bubovické vodopády

Bučovický potok pramenící v otevřené zemědělské krajině nad Bubovicemi z větší části protéká přírodní rezervací Karlštejn. Pod Velkou horou, ve střední části toku překonává

[25] Pro popsání turistických atraktivit byly použity informace z publikace Boudová, D. – Grunt, F. – Kostičová, J. – Moucha, P. – Štěpánek, V.: Karlštejn a okolí, Kartografie Praha a.s., Praha 2002, s. 70-82. Pro tuto kapitolu byly údaje také čerpány ze stránky http://karlstejnsko.cz/soubory/pamatky.htm. Na této stránce jsou umístěny odkazy na jednotlivá uvedená místa.

několikametrové skalní stupně, tvořené devonskými vápenci. Velmi působivé místo v období jarního tání a vytrvalejších dešťů.

Čertovy schody

Velkolom pro těžbu vápenců. Název vznikl podle stupňovitého utváření dna. Činností lomu byl z větší části vytěžen Kotýz a část úbočí Zlatého koně. Úplnému vytěžení zabránilo objevení Koněpruských jeskyní v roce 1950.

Dub sedmi bratří

Dub sedmi bratří je jeden z nejkrásnějších stromů v CHKO Český kras. Nachází se nad roklí Budňanského potoka, necelé 2km severně od Karlštejna. Pomalu chátrající, 16m vysoký s obvodem 450cm je tento letní dub nejvyšší v okolí. Jeho stáří se odhaduje asi na 350 let.

Kobyla

Opuštěný jámový lom, který se nachází necelé 2km jihovýchodně od Koněprus na severovýchodním úbočí návrší Kobyla (450m n.m.). V současné době chráněn jako přírodní rezervace, bohatá na paleontologické nálezy.

Koda

Komplex převážně listnatých lesů, nazvaný podle malé osady založené ve středověku u vydatného vývěru krasových vod. Toto území, které patří k přírodovědecky nejhodnotnějším částem Českého krasu, je od roku 1952 chráněno jako přírodní rezervace a nalézá se na pravém břehu řeky Berounky mezi obcemi Srbsko a Tetín.

Králova studně

Malý krasový pramen, nacházející se pod Dřínovou horou. Svůj název získal podle pověsti, která říká, že se zde zastavoval císař Karel IV a dopřával zde odpočinek členům svého doprovodu a koním. V minulosti pramen vtékal do obecní studny Srbska a sloužil jako zásobárna kvalitní pitné vody.

Kubrychtova bouda

Na křižovatce žluté a červené turistické trasy, stojí srubová stavba, v současné době sloužící coby informační středisko CHKO Český Kras.

Koněpruské jeskyně

Koněpruské jeskyně jsou největším dosud známým systémem krasových jeskyní v Českém krasu. Objeveny byly při těžbě vápence v lomu na jihozápadním úbočí Zlatého koně.

Koukolova hora

Výrazný kopec nad Královým Dvorem poskytuje z výšky 470 m n. m. téměř kruhový výhled na okolní krajinu. Lze přehlédnout zalesněné Brdy i Hřebeny, Zdice a Králův Dvůr. Vede zde turistická stezka.

Liteň

Cesta z Karlštejna do Koněpruských jeskyní vede přes Liteň, malé městečko s bohatou kulturní historií. Většinu zajímavostí návštěvník najde na náměstí, kterému vévodí kostel sv. Petra a Pavla. Před kostelem v parčíku stojí socha Svatopluka Čecha, nejslavnější osobnosti spojené s Litní. Za básníkovými zády, v rohu náměstí, se rozprostírá areál liteňského zámku a hospodářského dvora.

4. Historie hradu

4.1. Založení, vývoj[26]

Hrad Karlštejn zaujal mezi českými hrady zcela výjimečné postavení. Nevznikl jako správní centrum panství nebo královské sídlo, ale od počátku byl určen jako místo pro uložení královských pokladů, především sbírek relikvií a říšských korunovačních klenotů[27]. Pojmenován byl po svém zakladateli Karlu IV. [28], českém králi a císaři Svaté říše římské.

Hrad byl postaven na jižním ostrohu Kněží hory, oddělené však od ní úzkým sedlem. I ze západu a východu oddělovala údolí hrad od okolních kopců, které jej téměř zakrývají. Stavba hradu byla zahájena v roce 1348. Podle historických kronik pozdější doby byl Karlštejn založen 10. června za účasti pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic. Začala stavby nejslavnějšího z českých hradů, který se v průběhu staletí stal jedním ze symbolů českého státu. Místo pro jeho stavbu nebylo vybráno náhodně. Splňovalo všechny požadavky Karla IV. – nedobytnost, blízkost Prahy a klid okolních lesů. Karlštejn nebyl jediným hradem založeným Karlem IV. Už dříve nebo později byly postaveny pevnosti Kašperk, Radaně, Karlsfried u Žitavy a Karlshaus u Hluboké nad Vltavou. Přesto byl Karlštejn výjimečnou stavbou, a to pro svoji funkci i význam.

Původně měl jako nedobytná pevnost chránit říšské korunovační klenoty, během let 1355-62 vykrystalizovala nová koncepce hradu. Karlštejn fungoval jako pokladnice říšských korunovačních klenot, zvláště říšské koruny Karla Velikého, žezla, obřadního meče a drahocenných rouch, zároveň se stal střediskem kultu utrpení Krista a Panny Marie. Na hradě byly uloženy symboly ukřižování Krista. Během několika let byl již připraven pro pobyt krále a císaře, který je doložen roku 1355. Karel IV. dohlížel na dostavbu a především výzdobu hradu, jehož dispozice byla podřízena neobvyklé funkci a poslání. Architektonická posloupnost hradu začínala nejníže umístěnou studniční věží a purkrabským domem na hlavním nádvoří. Dále pokračovala mohutným císařským palácem a nad ním menší, tzv. Mariánskou věží. Stavba hradu vrcholila samostatně opevněnou Velkou věží s kaplí sv. Kříže, kde byly uloženy svátostniny a říšský korunovační poklad. Od počátku husitských válek zde

---

[26] Kapitola 4.1. byla zpracována podle Boudová D. - Grunt F. - Kostičová ,J - Moucha P. - Štěpánek V.: Karlštejn a okolí, Kartografie Praha,a.s.,Praha 2002, s. 23-31; Kubů, N.: Hrad Karlštejn, Památkový ústav středních Čech v Praze ve spolupráci s nakladatelstvím VEGA-L, Praha 1999, s. 3-5.

[27] O korunovačních klenotech blíže Cibulka, J.: Korunovační klenoty království českého, Odeon, Praha 1969.

[28] O Karlovi IV. bylo vydáno mnoho literárních děl. Život a jeho dílo popisuje kniha Spěváček, J.: Karel IV., Svoboda, Praha 1979. Dále se o Karlovi IV. lze dočíst v literární publikaci Kavka, F.: Vláda Karla IV. za jeho císařství, Karolinum, Praha 1993.

pak byly téměř 200 let uloženy korunovační klenoty českých králů a archív český. Kaple sv. Kříže byla vyzdobena 130 deskovými obrazy z dílny Mistra Theodorika, světově unikátní gotickou galerií, dochovanou do dnešní doby.[29] Stěny i strop kaple pokrývala zlacená výzdoba, do níž byly zasazeny polodrahokamy a skleněné čočky, které vytvořily na stropní klenbě iluzi hvězdného nebe.

Do stavební podoby hradu zasáhla pozdně gotická a zejména renesanční přestavba, provedená v době Rudolfa II.[30] dvorním architektem Ulriccem Aostallim. Hrad byl přestavován již před polovinou 15. století. První hradní brána byla zazděna a stala se z ní hradební věž, nový vstup vznikl na dně původního příkopu. Rozšířilo se purkrabství. Po ničivém požáru roku 1487 hrad prošel dalšími přestavbami v pozdě gotickém slohu. V letech 1578-98 proběhly největší opravy hradu. Renesanční přestavba se – s výjimkou Velké věže – týkala celého hradu a zachránila ho tak před zřícením. Gotické stavbě dala lehký, sluneční půvab italské renesance. Stavba dosáhla vrcholu architektonické působivosti. Byly však také bohužel odstraněny některé cenné nástěnné malby, především Rodokmen Lucemburků.

Dnešní podobu získal hrad v průběhu stavební restaurace na konci 19. století, kterou v duchu purismu vedl přední architekt Josef Mocker spolu s Friedrichem Smidtem. Hrad sice zachránili před zřícením, ale Mocker se ve svých stavebních rekonstrukcích dopustil mnoha chyb. Historická i umělecká hodnota hradu tím značně utrpěla. Zvláště drastické bylo důsledné odstranění celé renesanční etapy ve vývoji hradu. Celkový vzhled hradu se Mockerovou přestavbou značně změnil, ale situačně zůstal takřka neporušen. Ve 20. století sloužil hrad výhradně jako kulturní památka. Po roce 1918 převzal jeho správu československý stát, který provedl další opravy.

4.2. Architektura hradu[31]

Hrad Karlštejn byl vybudován ve třech úrovních. V těchto různých výškových úrovních jsou umístěny jednotlivé části hradu, které vyjadřují jejich význam. Nejnižší sloužily císaři, císařovně a jejich družině, druhý stupeň byl místem očištění a zahrnoval kostel Panny Marie a kapli sv. Kateřiny a nejposvátnějším místem hradu se stala Velká věž s kaplí sv. Kříže.

---

[29] Obdobím gotiky se zabývá ve své knize autorka Bartáková, M.: Mistr Týnské kavalérie, Academia, Praha 2004.
[30] O Rudolfu II. také pojednává Janáček, J.: Rudolf II. a jeho doba, Svoboda, Praha 1987.
[31] Pro kapitolu 4.1 byly získány informace na stránkách http://mujweb.cz/www/gotika1/karlstejn.html.

Karlštejn se odlišuje od ostatních, nejen českých, ale i středoevropských hradů dvěma mohutnými obytnými věžemi, Velkou věží a kostelní věží, neobvykle silnými zdmi (Velká věž až 7 m), které neměly úlohu obrannou, ale upevňovaly samy sebe, svůj vnitřní prostor a jeho obsah. Všechny ostatní budovy byly této jejich úloze podřízeny. Hlavním prostorem Velké věže a celého hradu je kaple sv. Kříže. Její stěny obíhá ve spodní části pás s broušenými polodrahokamy, vsazenými do pozlaceného štuku. Čela kleneb vyplňují deskové obrazy, převážně od Mistra Theodorika, které jsou gotickými malbami světového významu. Unikátní soubor 129 maleb, představuje "veškeré vojsko nebeské", přibližné podobizny papežů a biskupů, rytířů thébské legie, svatých vládců a církevních učitelů. Tyto díla navrhnul a většinu z nich namaloval Mistr Theodorik, "dvorní malíř" Karla IV. Výzdobu kaple doplňují nástěnné malby. Klenba je celá pozlacena a pokryta benátským sklem. Účelnost staveb určila velikost, podobu i vztah jednotlivých částí hradu, které jako celek působí neobyčejně vznešeně, což navíc umocňuje dokonalé, opět čistě účelné zasazení do krajiny.

4.3. Interiéry hradu[32]

Císařský palác:

Dvořenínská síň:

Dvořenínská síň sloužila jako shromaždiště císařova doprovodu, byla ve 14. stol. z důvodu zateplení obložena dřevěnými stěnami, o čemž svědčí i zde umístěný fragment kazetového obložení. Na jižní stranu do údolí mívala síň čtyři okna ve velkém výklenku s obloukem, který byl uveden do původního stavu na konci 19. stol. Oblouk byl však uzavřen zasklenými dveřmi vycházejícími na prostranný balkón. Dnes je zde umístěn velký model připomínající podobu hradu ve druhé pol. 14. stol. Rozměrné novodobé mapy dokumentují rozsah Českého království a Říše římské za Karla IV.

Manská síň (Rytířský sál):

Mezi okny zde stojí několik manských skříní, ve kterých mívali karlštejnští rytířští manové uloženou svoji zbroj. Dveře každé skříně byly opatřeny malovanými znaky rytířů a jejich jmény. Vedle kompletních skříní jsou zde zachovány i samostatné malované výplně dveří. Pod nimi jsou při stěně umístěny původní registrační skříně, v nichž byly na hradě

[32] Tato kapitola byla zpracována podle publikací Boudová, D. – Grunt, F. - Kostičová, J. – Moucha, P. – Štěpánek, V.: Karlštejn a okolí, Kartografie Praha a.s., Praha 2002, s. 32-40; Kubů, N.: Hrad Karlštejn, Památkový ústav středních Čech v Praze ve spolupráci s nakladatelstvím VEGA-L, Praha 1999, s. 8-22.

uloženy důležité písemnosti. Na východní straně uzavírá prostornou síň kaple sv. Mikuláše, umístěná v prostoru půlválcové věže. Nástěnné malby na stěnách kaple se nedochovaly, již na konci 16. stol. byly označeny jako značně poškozené, bez možnosti opravy. Na oltáři kaple stojí gotická socha sv. Mikuláše z doby Karlovy, součást původního hradního vybavení. Nalevo od kaplového prostoru je vystaven pozdně gotický oltářní obraz s postavou Ježíše Krista, sv. Palmácia a sv.Václava.

Sál předků:

Hlavní reprezentační sál císařského paláce býval vyzdoben nástěnnými malbami, na kterých nechal Karel IV. vyobrazit své skutečné i fiktivní předky. Znázornění rodokmene na stěnách sálu mělo především ukázat slávu a starobylost Karlových předků, která byla chápána jako zcela prestižní záležitost. Dnes je v Sále předků uplatněna obrazová portrétní galerie, která představuje skutečné i fiktivní předky Karla IV. v české panovnické linii Přemyslovců, tedy ze strany Karlovy matky, Elišky Přemyslovny. Sál předků tak navazuje na původní záměr představit starobylý původ Karlův. Portrétní obrazová galerie vznikla v 17.-18. stol., ikonograficky však vychází ze starších předloh sahajících minimálně do doby 15. stol., pravděpodobně však až do doby Karlovy.

Hodovní síň:

Hodovní síň, někdy označována také jako hostinská, sloužila nepochybně vedle Sálu předků jako jeden z hlavních reprezentačních sálů císařského paláce. Dnes je zde vystavena část obrazového souboru historických portrétů českých panovníků i císařů Říše římské, navazující na portréty v Sále předků. V interiéru je uplatněna řada unikátních ukázek stolního nádobí z období gotiky a renesance, pocházejících z původního karlštejnského vybavení. Zajímavou ukázkou dobové hygieny je tzv. lavabo, sloužící k umývání rukou, umístěné u středového sloupu.

Audienční síň:

Stěny Audienční síně jsou obloženy dřevěnými kazetami stejně jako strop, který je polychromovaný. Velká část obložení pochází ještě z doby Karlovy a síň si tak dodnes udržela svůj původní charakter. V okenních výklencích jsou rovněž zachovány nástěnné malby. Místnost sloužila císaři jako pracovna, kde rovněž přijímal soukromé i státní návštěvy a udílel audience.

Karlova ložnice (soukromá světnice císařova):

V místnosti s kaplovým prostorem bydlíval císař i jeho syn Václav[33] při svých pobytech na Karlštejně. V ložnici je zavěšena luxusní textilie, kopie dobové látky, pocházející přímo z vlastnictví Karla IV. Obdobné textilie středověké místnosti nejen zdobily, ale především zateplovaly. K osobním předmětům Karla IV. a zároveň původnímu vybavení hradu náleží především alabastrová soška Madony z počátku 14. stol. nebo cestovní oltář. Do soukromých sbírek Karlových náležel i obraz Madony Aracoeli, jehož kopie je zde rovněž vystavena. Mezi okny je umístěna původní plastika oblíbené Karlovy světice sv. Kateřiny (Alexandrijské), pocházející z období tzv. "krásného slohu"[34] (kolem roku 1400).

Děkanství (obydlí kanovníků kapituly karlštejnské):

V menším severním přístavku císařského paláce sousedí se soukromými Karlovými prostorami dvě místnosti, které za Karla IV. pravděpodobně využívala hradní stráž. V 16. a 17. stol. sloužily pro potřeby karlštejnské kapituly. Tomu odpovídá i zařízení interiéru, kde je nad bohatě řezanou skříní na církevní roucha z počátku 17. století soubor portrétů humanistických učenců a filozofů. Velký krucifix pochází z doby kolem roku 1420. V průchozí místnosti jsou uvnitř vitríny vystaveny fragmenty oblíbených stolních her z období 14. až 16. stol. Náhled do tzv. prevetu je ukázkou sociálního vybavení (toalety) středověkého hradu.

Mariánská věž

Pokladnice:

První patro Mariánské věže bylo v minulosti využíváno pro potřeby hradních manů, karlštejnské kapituly a později i jako prostory skladovací. V souladu s historickou existencí soukromé pokladnice Karla IV. v Mariánské věži byly do zdejšího interiéru soustředěny karlštejnské sbírky, které svou povahou i historickým původem náležejí do hradní pokladnice. Je zde prezentován soubor předmětů hradního pokladu zahrnuje díla zhotovená z drahých kovů v období od 14. do 19. stol. na vysoké umělecké a řemeslné úrovni. Na stěnách jsou transfery původních nástěnných maleb ze schodiště Velké věže, představující letící anděly s hudebními nástroji jako část andělského chóru. Model Velké věže přibližuje umístění kaple sv. Kříže v rámci její architektury.

---

[33] O Václavu IV. blíže pojednává Spěváček, J.: Václav IV., Svoboda, Praha 1986.
[34] Českou gotikou se zabývá Sedláková, R.: Stavební slohy v Česku, Jan Vašut, Praha 2004.

Klenotnice:

V karlštejnské klenotnici jsou soustředěny předměty, které v minulosti tvořily součást vybavení nejcennějšího prostoru hradu, kaple sv. Kříže. Vedle kopií deskových obrazů z dílny Mistra Theodorika jsou zde např. umístěny kopie inkrustací (polodrahokamy vykládané obložení stěn kaple sv. Kříže). Ve dvou renesančních skříních byly v kapli sv. Kříže uloženy písemnosti archivu českého, tedy nejdůležitější státní listiny a kopie desek zemských. Vystavena je zde i jedna z původních kaplových gotických truhlic. Dlouhodobé poslání hradu, kdy zde byly uloženy české korunovační klenoty, připomíná replika české Svatováclavské koruny[35]. Od roku 1436 až do roku 1619 byl český korunovační poklad uložen na Karlštejně, dnes je v korunní komoře při kapli sv. Václava ve Svatovítské katedrále na Pražském hradě.

Bývalé hradní vězení

Je umístěno v přízemních prostorách Mariánské věže, kam se vchází po schodišti z prohlídkové trasy. Místnosti sloužily v minulosti jako hradní vězení, o čemž svědčí dodnes zachované nákresy a nápisy některých vězňů na původních, převážně renesančních omítkách stěn. Ve vstupní místnosti je zachován nejstarší trámový strop z konce 15. stol. Dnes je zde umístěna malá expozice a reprezentativní prodejna hradu s širokou nabídkou publikací, pohlednic a replik historických i uměleckých předmětů.

Hodinová věž

Věž druhé hradní brány má ve svém horním patře, přístupným z hradebního ochozu, zachovaný složitý renesanční hodinový stroj z doby Rudolfa II. Jeho součástí je cimbálový zvon, který nechal ulít karlštejnský purkrabí Vilém Slavata z Chlumu a Košumberka[36] v roce 1609. Ve spodním podlaží Hodinové věže, do něhož vedou dřevěné schody, je v klasické zvonové stolici zavěšen velký, tzv. Svatokateřinský zvon. Ten byl zhotoven již v době karlově, přelit byl na začátku 17. století. Hlas Svatokateřinského zvonu zní dodnes z hradu při významných příležitostech.

---

[35] Originál Svatováclavské koruny byl zhotoven ke Karlově korunovaci roku 1347. Symbolicky byla koruna vložena na hlavu sv. Václava, českého knížete. Koruna představuje vrcholné dílo pražských zlatníků. Vyrobena byla z ryzího zlata a osazena drahými kameny (rubín, spinely, smaragdy, safíry) a perlami. Korunovačními klenoty se zabývá Cibulka, J.: Korunovační klenoty království českého, Odeon, Praha 1969.

[36] Bližší informace o karlštejnském purkrabí Vilému Slavatovi z Chlumu a Košumberka lze nalézt v publikaci J. Tiray: Vlastivěda moravská, Telecký okres, Brno 1913, s. 112-114.

Studniční věž:

Ke studniční věži se schází po schodišti z hlavního nádvoří. V minulosti se ve spodním studničním areálu nacházela pekárna a prádelna. Ze dvora se vstupuje do vlastní Studniční věže, kde je zachován unikátní čerpací mechanismus v podobě šlapacího kola, uvnitř kterého chodili lidé. Otáčením se vytahoval či spouštěl 70-ti litrový okov na vodu a celý proces trval cca 10 minut. Vlastní studna má tvar zužujícího se obdélníka a je hluboká téměř 80 metrů. Vzhledem k tomu, že neměla vlastní pramen, byla studna napouštěna podzemní štolou vodou z potoka, který obtéká hradní skálu na západní straně. Jednalo se tedy o cisternu - velký podzemní rezervoár pitné vody, nikoliv o studnu. Od roku 1911, kdy byl na hrad zaveden vodovod, se studna nepoužívá. Přesto vodní sloupec ve studni dosahuje dnes asi 12 metrů[37].

[37] http://www.pruvodce.com/karlstejn/expozice.php.

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
knihovna katedry CR - ZF

5. PROVOZNÍ A TECHNICKÉ ZABEZPEČENÍ HRADU

5.1. Charakter managementu

K 1. lednu 2003 vznikl památkový ústav, který je odborem organizací státní památkové péče. Podle § 7 zákona 20/1987 Sb. Vede Ústřední seznam kulturních památek České Republiky. Národní památkový ústav má pro výkon státní památkové péče k dispozici územní odborná pracoviště. Ředitel územního pracoviště je oprávněn jednat jménem ústavu při výkonu veškerých umností pro řádnou péči o nemovitý a movitý majetek, s nímž je ústav příslušný hospodařit, jde-li o majetek, který se nachází na území stanoveného kraje nebo o majetek svěřený do péče příslušnému územnímu pracovišti. Ředitel může toto oprávnění přenést na jeho podřízeného zaměstnance.[38]

Hrad Karlštejn byl od roku 1348 majetkem krále, pod dohledem dosazeného purkrabího. V průběhu staletí se na hradě Karlštejně vystřídalo několik vlastníků.[39] Od roku 1962 je hrad národní kulturní památkou. V současné době je majitelem hradu Česká republika, uživatelem památkový ústav středních Čech, odborné územní pracoviště Praha (se sídlem Sabinova 5, Praha 3).[40]

Správa hradu Karlštejn byla zřízena jako příspěvková organizace k obnově, údržbě a prezentaci kulturního majetku. Na tomto historickém odkazu se má demonstrovat část české historie. V čele správy hradu stojí kastelán, který vede činnost i hospodaření správy státního hradu Karlštejn, zastupuje hrad navenek a jedná jejím jménem. Je odpovědný Územnímu odbornému pracovišti v Praze.[41]

Zaměstnanci[42]

- Kastelán (vedoucí odboru správy)
- Zástupce
- Sekretářka
- Průvodci
- Prodavačka vstupenek
- Prodavačka obchodního zboží
- Uklízečky a údržbáři

---

[38] Čerpáno ze Sdělení Ministerstva kultury ze dne 2. ledna 2003, č.j. 20.294/2002, o vzniku NPÚ a jeho statutu.
[39] Purkrabí a vlastníci hradu jsou uvedeni v příloze č. 4.
[40] Údaje byly získány ze stránky http://www.statnisprava.cz/ebe/adresar.nsf/i/11597.
[41] Informace poskytl kastelán hradu Karlštejn Ing. Jaromír Kubů.
[42] Údaje byly získány při ústním rozhovoru s kastelánem hradu Karlštejn panem Ing. Jaromírem Kubů.

- 65 sezónních průvodců za rok

Sezóna, otevírací doba[43]

Hrad Karlštejn je v roce 2006 zpřístupněn denně kromě pondělí, od 1. 1. do 8. 1. a od 1. 3. do 26.11. a od 26. 12. do 31. 12. 2006 a dále pak od 1.1. 2007 do 7.1.2007 .

Hrad je otevřen:	Hrad je uzavřen:
v pondělí 17.4.2006 (Velikonoce)	v úterý 18.4.2006, dále je
v pondělí 1.5.2006 (Svátek práce)	v úterý 2.5.2006
v pondělí 8.5.2006 (Státní svátek)	v úterý 9.5.2006.
1.1.2007 do 7.1.2007	v úterý 2.1.2007

2. návštěvní okruh s Kaplí sv. Kříže bude zpřístupněn od 1.6.2006 do 31.10.2006.

Otevírací doba:

Období	od	do – začátek poslední prohlídky
Leden:	9 -	15 - denně kromě pondělí od 1.1. do 8.1.2006
Únor:	9 -	15 – zavřeno
Březen:	9 -	15 – denně kromě pondělí
Duben:	9 -	16 - denně kromě pondělí, výjimky, viz. Výše
Květen:	9 -	17 - denně kromě pondělí, výjimky, viz. Výše
Červen:	9 –	17 – denně kromě pondělí
Červenec:	9 –	18 – denně kromě pondělí
Srpen:	9 –	18 – denně kromě pondělí
Září:	9 –	17 – denně kromě pondělí
Říjen:	9 -	16 – denně kromě pondělí
Listopad:	9 -	15 - denně kromě pondělí od 1.11. do 26.11.2006
Prosinec:	9 -	15 - denně kromě pondělí od 26.12. do 31.12.2006

Polední přestávka

Květen až září:	12,00 - 12,30 hod.
Říjen až duben:	12,00 - 13,00 hod.

[43] Údaje o sezóně a otevírací době byly čerpány ze stránky www.hradkarlstejn.cz.

5.2. Průvodcovské služby a organizace prohlídky

Hrad Karlštejn patří mezi přední kulturní památky v České republice, o čemž svědčí i eho vysoká návštěvnost a oblíbenost v zahraničí. Tomuto faktu se nutně musela přizpůsobit úroveň poskytovaných služeb a zvláště průvodců. Na hradě je k dispozici několik stálých kvalifikovaných průvodců, k nimž jsou v hlavní sezóně na základě konkurzu přibíráni další průvodci, zejména studenti (během sezóny se vystřídá kolem 65 průvodců).[44]

5.2.1. Prohlídkové trasy

1. Prohlídková trasa zahrnuje zpřístupněné interiéry dvou pater Císařského paláce a spodních podlaží Mariánské věže s cenným částečně dochovaným vybavením ze 14. – 19. století. Patří sem Dvořenínská síň, Rytířský sál s kaplí sv. Mikuláše, Královský sál předků s největší obrazovou galerií českých panovníků v České republice, Hodovní a Audienční síň, Karlova ložnice s kaplí sv. Václava, renesanční interiéry děkanství, Hradní pokladnice a Klenotnice s nejcennějšími předměty z karlštejnských sbírek, bývalé hradní vězení v přízemí Mariánské věže zv. Červenka, hradební a vyhlídkové ochozy horního hradu. Součástí prohlídky je i volně přístupná Studniční věž s 80 m hlubokou hradní studnou. Tuto prohlídkovou trasu je možné procházet pouze s průvodcem a délka prohlídky trvá 50 – 60 minut. Maximální počet ve skupině je 55 osob. Pro více než desetičlenné skupiny je nutné předem rezervovat dobu prohlídky.[45]

2. prohlídková trasa prochází východním křídlem Císařského paláce, Mariánskou a Velkou věží. Nabízí ke shlédnutí historicky nejcennější interiéry hradu Karlštejna. Malá hradní obrazárna se sbírkou grafiky, kostel Nanebevzetí Panny Marie, kapli sv. Kateřiny s unikátními nástěnnými malbami ze 14. století, bývalou sakristii, visutý věžní most, Hradní lapidárium, Velkou obrazárnu, Hradní knihovnu s expozicí Rockerovy přestavby hradu, věžní schodiště s nástěnnými malbami ze 14. století, kapli sv. Kříže, jejíž interiéry s vynikajícími malbami Mistra Theodorika, obranné a vyhlídkové ochozy horního hradu. Druhou prohlídkovou trasu je také možno procházet pouze s průvodcem, délka prohlídky trvá 90 – 100 minut. Maximální počet ve skupině je 12 osob. Pro každého návštěvníka je nutno předem rezervovat dobu prohlídky.[46]

---

[44] Údaje byly poskytnuty při ústním rozhovoru s kastelánem hradu Karlštejn panem Ing. Jaromírem Kubů.
[45] Boudová, D. – Grunt, F. - Kostičová, J. – Moucha, P. - Štěpánek, V.: Karlštejn a okolí, Kartografie Praha a.s., Praha 2002, s. 43.
[46] Tamtéž.

Obě prohlídkové trasy je možno absolvovat s průvodcem v těchto jazycích: český, německý, anglický, italský, francouzský, v sezoně - estonský, ruský.[47]

5.2.2. Vstupné[48]

1. prohlídková trasa

Za prohlídku hradu s českým výkladem:

Dospělí	130,- Kč
Děti od 6 do 15 let, studenti	70,- Kč
Děti do 6 let	20,- Kč
Rodinné vstupné (rodiče a jejich děti do 15 let)	320,- Kč

Za prohlídku hradu s cizojazyčným výkladem:

Dospělí	220,- Kč
Děti od 6 do 15 let, studenti	120,- Kč
Děti do 6 let	20,- Kč
Vyhrazená prohlídka s tlumočením po předchozí rezervaci, min. 30 osob	160,-/100,- Kč

2. prohlídková trasa včetně Kaple sv. Kříže:

od 1. 6. 2006 do 31. 10. 2006

Za prohlídku hradu s českým výkladem:

Dospělí	300,- Kč
Děti od 6 let, studenti, důchodci, invalidé	150,- Kč

Za prohlídku hradu s cizojazyčným výkladem:

Dospělí	300,- Kč
Děti od 6 let, studenti, důchodci, invalidé	150,- Kč

[47] Údaje o poskytovaných prohlídkách v různých jazycích byly získány v osobním rozhovoru se zaměstnanci hradu.

[48] Informace zjištěné na základě terénního šetření.

5.3. Doprovodné služby

Součástí provozu hradu je i celá řada doprovodných služeb, které doplňují prohlídku hradu a zpříjemňují návštěvníkům chvíle čekání. Na hradním nádvoří je pro návštěvníky připraven nezbytný doplňkový prodej. Návštěvníci mohou využít služeb prodejen obchodního zboží, suvenýrů a upomínkových předmětů v tzv. Července (v prostoru, kde prohlídky končí), na nádvoří hradu, v tzv. Hodinové věži 2. hradní brány a ve studniční věži. Na nádvoří hradu lze využít nabídky základního občerstvení. Poblíž hradu se nacházejí muzea.[49]

[49] Informace o doplňkových službách popsané v této kapitole byly získány během terénního šetření.

6. NÁVŠTĚVNOST, FINANČNÍ ZAJIŠTĚNÍ A PÉČE O KULTURNÍ PAMÁTKU

6.1. Návštěvnost

Hrad Karlštejn je mezi památkovými objekty spravovanými Národním památkovým ústavem, územním pracovištěm v Praze, nejnavštěvovanějším objektem. V porovnání s památkami spravovanými Národním památkovým ústavem na celém území České republiky se umístil na třetím místě.[50]

Při vyhodnocování návštěvnosti podle níže uvedených hledisek se vycházelo z údajů z let 1995 až 2005. Hrad Karlštejn vede tyto statistické údaje o návštěvnosti: celkový počet návštěvníků za rok, za jednotlivé měsíce a dny, z toho počet dospělých a počet návštěvníků s polovičním (sníženým vstupným). Dříve se sledoval počet návštěvníků přicházející v hromadných skupinách a počet návštěvníků – jednotlivců. Tato kategorie se dnes již nesleduje a to od doby prodeje vstupenek na počítači, neboť není definovaná vstupenka „hromadná" a „jednotlivá".[51]

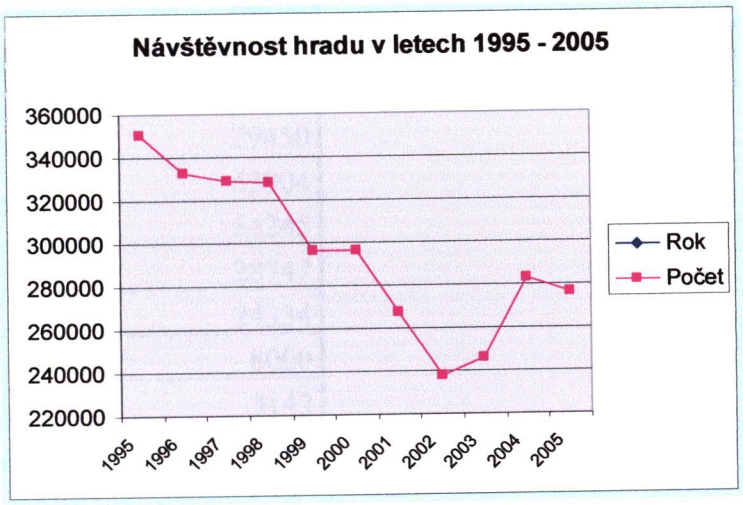
Tab. č. 1 - Návštěvnost v jednotlivých letech

Rok	Počet návštěvníků
1995	350 502
1996	332 346
1997	328 808
1998	328 181
1999	296 264
2000	296 149
2001	267 441
2002	237 444
2003	246 218
2004	283 170
2005	276 387

Zdroj: Interní údaje hradu Karlštejn

[50] Interní informace Národního památkového ústavu.
[51] Údaje o návštěvnosti poskytl kastelán hradu Karlštejn Ing. Jaromír Kubů.

Graf č. 1 – Vývoj návštěvnosti hradu Karlštejn v letech 1995 - 2005

Zdroj: Interní údaje hradu Karlštejn

Jak ukazuje graf č. 1 v roce 1995 navštívilo hrad Karlštejn 350 502 turistů. Byla to největší návštěvnost v historii. O pět let později došlo k otevření 2. návštěvního okruhu, včetně Kaple sv. Kříže, přičemž k žádným velkým změnám v počtu návštěvníků nedošlo. V návštěvnosti před rokem 2002 a po něm je značný rozdíl. Příčinou byly povodně, které poškodily část obce a příjezdové cesty. Po roce 2002 roční návštěvnost prudce klesla. O rok později byla opět o něco vyšší.

Návštěvnost jednotlivých okruhů

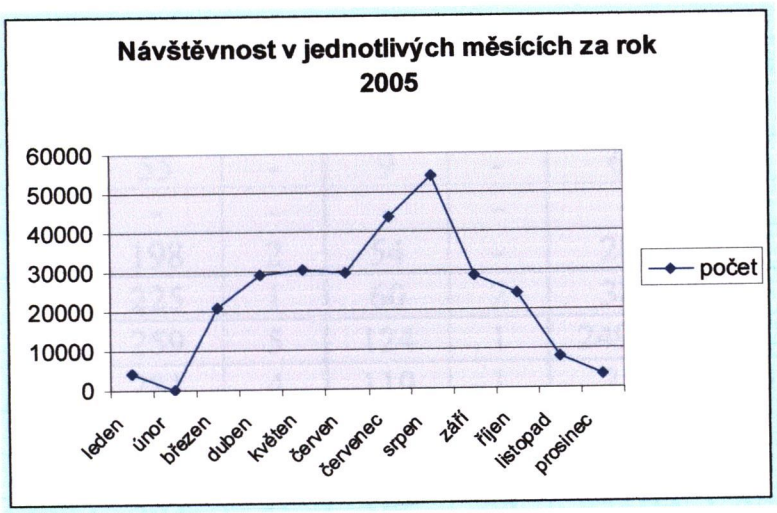
Na 1. okruhu začínají prohlídky každých 10 min. s max. počtem 55 osob a to v různých jazycích. Na 2. okruhu začínají prohlídky každých 60 min. s max. počtem 12 osob, (2. okruh otevřen jen v období od 1. 6. do 31. 10.) Návštěvnost 2. okruhu se pohybuje od 7 do 11-ti tisíc osob za období. Počet prohlídek za rok 2005 činil 9 426, z toho bylo 8 315 prvního okruhu a 1 111 druhého okruhu. Okruhy jsou kapacitně nesrovnatelné a početní omezení návštěvnosti 2. okruhu je dáno ochranou před poškozováním a zajištěním požadovaného mikroklimatu historicky nejcennějších prostor.

Tab. č. 2 - Návštěvnost v jednotlivých měsících za rok 2005

Měsíc	Počet návštěvníků
leden	4218
únor	0
březen	20769
duben	29086
květen	30492
červen	29450
červenec	43904
srpen	54245
září	28747
říjen	24334
listopad	8000
prosinec	3142

Zdroj: Interní údaje hradu Karlštejn

Graf č. 2 – Návštěvnost hradu Karlštejn v jednotlivých měsících za rok 2005

Zdroj: Interní údaje hradu Karlštejn

Z uvedené tabulky vyplývá nejvyšší návštěvnost v letních měsících – červenci a srpnu. Je to hlavně díky období letních prázdnin a dovolených, kdy lidé vyráží za odpočinkem a poznáním nejen kulturních krás naší země. Naproti tomu v měsících lednu, listopadu a prosinci je nejmenší návštěvnost. Je to dáno omezením otevírací doby.[52]

[52] V listopadu je otevřeno od 1. 11. do 21. 11. a v prosinci od 26. 12. do 31. 12. a v lednu od 1. 1. do 9. 1.

Statistické údaje týkající se návštěvnosti zahraničních turistů

Vývojová tendence v zastoupení zahraničních návštěvníků probíhala za posledních 15 let takto:

- Od roku 1991 do roku 1997 klesalo procentuální zastoupení cizinců ze 68% až na 50 % vždy z celkové roční návštěvnosti.
- Poprvé od roku 1998 převažují tuzemští návštěvníci s vývojem procentuálního zastoupení od 51 % k nynějším 54%.

Nejčastěji využívané jazykové výklady

V roce 2005 se uskutečnilo 3 491 prohlídek česky, počet prohlídek v cizím jazyce byl 3 561 (obvykle anglicky, německy, francouzsky, rusky) a počet prohlídek na překlad, což znamená česko/tlumočení do jiného jazyka, činil 2 374.[53]

Koeficient využití cizího jazyka činí 0,38 (tj. 3 561/9426).

Tab. č. 3 - Přehled prohlídek v jednotlivých jazycích za jednotlivé měsíce v roce 2005

Měsíc	ČESKY		ANGLICKY		NĚMECKY		Pře	Fr	R	Σ
	I	II	I	II	I	II				
I.	42	-	55	-	9	-	64	-	-	**170**
II.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
III.	119	-	198	2	54	-	286	3	-	**662**
IV.	171	3	225	1	60	2	388	9	-	**859**
V	349	10	259	5	124	1	**249/2***	12	-	**1.011**
VI.	352	6	281	4	110	1	250	**6/1***	-	**1.011**
VII.	497	239	356	48	98	15	**193/2***	**20/1***	5	**1.474**
VIII.	523	227	378	48	71	21	**349/1***	7	-	**1.625**
IX.	290	137	304	41	106	23	**224/3***	**9/1***	-	**1.138**
X.	221	112	250	38	62	20	**234/1***	3	-	**941**
XI.	91	62	107	20	27	10	**90/3***	2	-	**412**
XII.	40	-	44	-	4	-	35	-	-	**123**
Σ	**2.695**	**796**	**2.457**	**207**	**725**	**93**	**2.362/12**	**71/3**	**5**	**9.426**

Zdroj: Souhrn těchto dat poskytl kastelán hradu Karlštejn Ing. Jaromír Kubů

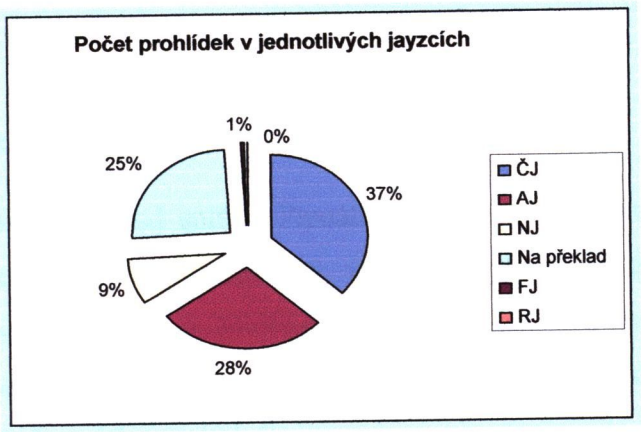
[53] Podrobnější informace jsou uvedeny v tabulce č. 3.

Celkem v jednotlivých jazycích:

- prohlídek v ČJ 3. 491
- prohlídek v AJ 2. 664
- prohlídek v NJ 818
- prohlídek na překlad 2. 374
- prohlídek ve FJ 74
- prohlídek v RJ 5

- prohlídek celkem 9. 426

Graf č. 3 – Počet prohlídek v jednotlivých jazycích v roce 2005

Zdroj: Interní údaje hradu Karlštejn

Z uvedeného grafu vyplývá nejvíce poskytnutých prohlídek v českém jazyce, naopak nejméně jich bylo v jazyce ruském a to pouhých pět.

6.2. Rezervační systém

Objednávání hromadných skupin na prohlídku památkových objektů předem je službou, která umožňuje plynule zvládnout návštěvnický provoz (na hradě Karlštejně až tři tis. osob za den)[54], zamezuje zbytečnému čekání a dává skupině jistotu vstupu na prohlídku v určený čas.

[54] Interní informace hradu Karlštejna.

Každý návštěvník na prohlídku 2. okruhu, včetně Kaple sv. Kříže a hromadné skupiny návštěvníků (více jak 10 osob), si prohlídku hradu (1. okruh) předem objedná na adrese[55] Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště středních Čech v Praze. Na hradě Karlštejn nelze rezervace zajišťovat.

Za potvrzenou rezervaci se platí rezervační poplatek: návštěvník domácí na 1.okruh: 10,-Kč a na II. okruh: 20,-Kč a zahraniční na 1.okruh 25,-Kč a na II. okruh: 40,-Kč. Následná sleva ze vstupného (po objednání) pro zahraniční návštěvníky (mimo skupin "s tlumočením"): Dospělí -10,-Kč, tj. celkové vstupné 190,-Kč a děti, studenti, invalidé: -5,-Kč, tj. celkem 95,-Kč. Podmínkou však je, aby se skupina k pokladně hradu dostavila 15 až 10 min. před stanoveným časem začátku její prohlídky s potvrzením o rezervaci (voucherem), od Národního památkového ústavu, odborné pracoviště středních Čech. Je nutno brát v úvahu, že cesta z parkoviště na hrad trvá cca 30 min. pěšky (lze využít i taxislužby). Délka prohlídky hradu (1.okruh) je 50 min. a 2. okruhu je 70 min.a je vedena pouze s průvodcem. [56]

6.3. Finanční zabezpečení hradu

Hrad Karlštejn spadá pod správu Památkového ústavu středních Čech s odborným územním pracovištěm v Praze. Památkový ústav je příspěvková organizace a jeho zřizovatelem je Ministerstvo kultury. Ministerstvo kultury jako ústřední řídící pracoviště řídí veškerou činnost spojenou s památkovým fondem České republiky. Přiděluje finanční příspěvky na obnovu kulturních památek.[57]

Přidělování příspěvků probíhá na základě zákona č. 218/2000 Sb. Podle § 1 tento zákon upravuje mimo jiné finanční hospodaření organizačních složek státu a příspěvkových organizací zřízených organizačními složkami státu. Organizačními složkami státu jsou ministerstva. Příspěvkovou organizací Ministerstva kultury je NPÚ. Výdaje státního rozpočtu tvoří podle § 7 odstavce 1 a) výdaje na činnost organizačních složek státu a příspěvky na provoz a dotace na financování programů a akcí příspěvkovým organizacím v jejich působnosti.[58]

---

[55] Kontakt na Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště středních Čech v Praze je: Sabinova 5, 130 11 Praha 3 - Žižkov Tel: 274 008 154, 274 008 155, 274 008 156, fax: 274 008 152, E-mail: rezervace@stc.npu.cz.

[56] http://www.pruvodce.com/karlstejn.

[57] Interní informace Ministerstva kultury.

[58] Zákon č. 218/2000 Sb. O rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Památkový ústav dostává příspěvek od Ministerstva kultury, další peněžní obnos představuje výdělek objektů (tržby ze vstupného a dalších vedlejších aktivit). Tyto finance pak rozděluje Památkový ústav podle potřeb mezi jednotlivé objekty. Výše záleží na naléhavé potřebě každé památky. Památkový ústav středních Čech spravuje celkem 18 objektů. Nejvýznamnější z těchto objektů jsou hrad Karlštejn a zámek Konopiště, které dosahují nejvyšší návštěvnosti. Oba objekty jsou ziskové a z jejich tržeb jsou financovány ostatní památky, jež nedosahují takových výnosů k pokrytí svých nákladů. Tržba za vstupy hradu Karlštejn v roce 2005 činila 35 827 605,- Kč, celkem za rok 2005 byly výnosy[59] 42 934 358,- Kč, zatímco náklady na provoz hradu činily 19 689 696,- Kč. [60]

6.4. Péče o kulturní památku

Během staletí prodělal Karlštejn několik rekonstrukcí, ale původní stupňovité uspořádání budov zůstalo zachováno. Poslední úprava architekta Josefa Mockera[61] dala Karlštejnu jeho současnou podobu.

Intenzivní zájem veřejnosti o návštěvu Karlštejna ve druhé polovině 20. století vedl k neúnosnému zatížení této památky, a to zejména Velké věže a kaple sv. Kříže. To mělo za následek velké poškození interiérů. Trvalé zvýšení vlhkosti vzduchu se velmi negativně podepsalo na stavu gotické výzdoby, podobně jako řada mechanických poškození způsobených návštěvníky. Pro havarijní stav interiérů byla Velká věž v roce 1981 uzavřena a po 19 letech náročných restaurátorských prací byla znovu zpřístupněna veřejnosti v roce 2000. V závěrečné fázi byly v letech 1998 - 2000 restaurovány nástěnné malby na schodišti ke kapli sv. Kříže. Mimo jiné byly odstraněny nevhodné novodobé přemalby, což spolu s nalezením pauz umožnilo spojit jednotlivé díly transferů, tedy částí maleb, které bylo nutné v 19. století z technických důvodů sejmout, aby nebyly stavebními pracemi docela zničeny, do souvislých celků. V roce 1999 bylo pro potřeby nových technických zabezpečovacích systémů položeno nové elektrovedení a následně byla instalována klimatizační jednotka, která byla jedním ze základních předpokladů zpřístupnění kaple. Posledním problémem bylo odstranění havarijního stavu statiky podlahy kaple. Proto byla v letech 1999 – 2000 do mezistropního prostoru instalována zvláštní ocelová vzpěradla. Návštěvnický provoz v této části hradu byl obnoven v roce 2000, byl však podřízen ochraně kulturně historických hodnot.

---

[59] Podrobněji je uvedeno v příloze č. 6.
[60] Údaje týkající se tržeb hradu poskytl kastelán hradu Karlštejn Ing. Jaromír Kubů.
[61] O této osobnosti blíže pojednává Honzák, F. – Honzáková, M. – Brokl, J. – August, P.: Kdo byl kdo v českých dějinách do ruku 1918, Libri, Praha 1996.

Na konci 90. let 20. století byl zjištěn havarijní stav stropů a podlah Císařského paláce a věží. Extrémní zatížení vlivem velké návštěvnosti a nekvalitně provedené práce v 19. století měly za následek velmi špatný stav statiky stropů a podlah. Proto bylo okamžitě přikročeno k zajištění a následnému odstranění havarijního stavu. Stropy Císařského paláce byly nejprve provizorně zajištěny přídavnými sloupy a po důkladném stavebně technickém a restaurátorském průzkumu byly v roce 2000 započaty rekonstrukční práce. Při výměně narušených stropních trámů byl pokud možno použit původní materiál z jiných míst, kde se pohledově neuplatňoval a nový materiál byl použit v co nejmenší míře. Podlahy byly pod restaurátorským dohledem rozebrány, očištěny a ošetřeny a po provedení stavebních prací byly dlaždice položeny zpět. V první fázi rekonstrukce, která kromě zimních měsíců proběhla za plného návštěvnického provozu, byla provedena sanace stropů západní části paláce. Součástí opravy stropů byl i průzkum mezistropních prostor a položení nového elektrovedení.

Jedním z nejnáročnějších úkolů se ukázala být oprava Audienční síně, kde stavební a restaurátorské práce začaly v roce 2000. Při rozkrytí podlahy na půdě Císařského paláce v roce 2001 bylo zjištěno, že konstrukce stropu Audienční síně je původní, a to včetně záklopových prken, ale je z velké části napadena dřevokazným hmyzem.

Souběžně s opravou Audienční síně probíhaly práce i na jiných místech hradu. V roce 1998 byly restaurovány a konzervovány omítky v chodbičce ke kapli sv. Kateřiny v Mariánské věži. Restaurátorské práce na výzdobě této věže pokračovaly i v roce 2000, konkrétně na malbách severní stěny kostela a gotických dveří z Červenky, bývalého vězení v přízemí. Byly také restaurovány vstupní dveře Velké věže a konzervovány troje dveře do kaple sv. Kříže. Ve stejném roce byla opravena západní hradba a opěrná stěna nad přístupovou cestou.

V roce 2001 byla restaurována okna v kostele Nanebevzetí Panny Marie, v sakristii a v prvním patře Mariánské věže, která pocházejí z Mockerovy přestavby, a také vitráže v kapli sv. Kateřiny, které jsou středověkého původu. Ve Velké věži pokračoval projekt statického zajištění stropů opravami ve 3. – 5. patře, kde byla současně vyřešena také otázka zabezpečení kaple sv. Kříže v případě požáru střechy. V exteriérech hradu bylo opraveno zdivo hradebního ochozu a schodiště nad třetí bránou, jež je součástí prohlídkové trasy a patří tedy k nejvíce exponovaným místům. Oprava schodiště probíhala po úsecích a jejím cílem bylo zpevnit uvolněné schodištní stupně a opravit jejich podezdívku.

Stavební práce byly v roce 2002 ve znamení pokračování statického a požárního zajištění horních pater Velké věže. Restaurátorsky byl ošetřen polychromovaný sanktuář a také oltářní nika v kostele Nanebevzetí Panny Marie. V roce 2003 byly restaurátorské práce

prováděny spíše v exteriérech. Především šlo o opravu prvních dvou hradních bran a jejich kamenného ostění. První brána byla zhotovena v 70. letech 20. století, ale při výrobě bylo použito kování z 19. století. Druhá brány pocházela ještě z období Mockerovy rekonstrukce. Brány vykazovaly známky poškození a únavy materiálu a nevyhovovaly ani po stránce bezpečnostní. V interiérech hradu byly restaurátorsky sejmuty vrstvy výmalby v prostorách Císařského paláce a Mariánské věže. V Císařském paláci bylo nutné přistoupit k restaurování vitrážových oken. Mnohá skla byla popraskaná, části oken deformované, olovo pojící sklo popraskané ve spojích a podobně. Při opravě byly původní olověné profily ponechány v maximální možné míře a nevhodná novodobá skla byla vyměněna za nová shodná s původními. V roce 2004 byla okna postupně instalována zpět, ovšem až po restaurování dřevěných okenních rámů.

V souvislosti s připravovanou sanací stropních konstrukcí Mariánské věže byly provedeny sondy do podlah v prvním patře. Po průzkumech a sondách byly v roce 2004 zahájeny přípravné práce na opravu stropů. Součástí sanace podlah, která je nezbytnou podmínkou pro další návštěvnický provoz, je i položení nových elektrorozvodů a protipožární zabezpečení kostela. V roce 2004 se restaurátorské práce prováděly v Císařském paláci, kde byly obnoveny malby erbů v okenních výklencích Audienční síně. Po pečlivém průzkumu byly restaurovány i původní středověké malby na lomeném oblouku ze 14. století, který je umístěn v hradním lapidáriu. Také proběhla oprava vrat 3. brány, která pochází z 19. století a byla silně poškozena velkým návštěvnickým provozem.

Fasády Mariánské věže a Císařského paláce, které pocházejí z konce 19. století, byly ve velmi špatném stavu a byla tedy nutná jejich oprava. Proto byl v roce 2004 proveden průzkum vrstev omítek, který nepotvrdil původní předpoklad existence starších renesančních omítek se sgrafitovou výzdobou. Další etapa rekonstrukce hradu začala v roce 2005 realizací opravy omítek hradního zdiva včetně Velké věže, jejíž fasáda byla opravována na přelomu 80. a 90. let 20. století. Součástí prací je i stavebně historický průzkum obnaženého zdiva.[62]

[62] http://www.kr-stredocesky.cz/article.asp?thema=1937&item=35337. Na těchto webových stránkách jsou podrobně popsány opravy, které probíhaly na hradě Karlštejn a v celé podkapitole „Péče o kulturní památku" bylo čerpáno z těchto internetových stránek.

7. PROPAGACE

Propagace je jedním z marketingových nástrojů, který slouží pro podporu prodeje a marketingovou komunikaci se stávajícími i potenciálními zákazníky.[63] Propagace zahrnuje reklamu, vztahy s veřejností, osobní prodej a přímý marketing. Významnou součástí propagace v cestovním ruchu jsou veletrhy cestovního ruchu, pracovní semináře, reklama, články v časopisech, využití masmedií, webové stránky zveřejněné prostřednictvím internetu, videofilmy, propagační materiály včetně prospektů.

7.1. Knižní propagace

O Karlštejně vychází celá řada publikací[64] a to nejen v českém jazyce, ale i v několika cizích jazycích. Dalším propagačním materiálem jsou mapy a prospekty, které je možné zakoupit přímo na hradě Karlštejně či v místním Informačním centru.

7.2. Propagace přes internet[65]

Díky rozvoji výpočetní techniky zaznamenal internet v posledních letech velký rozvoj. V dnešní době ho mohou využívat nejen firmy pro svoji prezentaci a reklamu, ale i široká veřejnost pro svoji vlastní potřebu a v neposlední řadě také města a obce pro snazší informovanost občanů a svou vlastní propagaci. Internet zajišťuje celodenní a poměrně levný přístup k informacím. Jeho význam neustále roste. Kvalitní internetové stránky mohou částečně převzít roli tištěných materiálů a zejména jejich celosvětová dostupnost je ve srovnání s jinými způsoby prezentace převratná.

Hrad Karlštejn je prezentován především na oficiálních internetových stránkách hradu Karlštejn *www.hradkarlstejn.cz*. Zde je uvedená historie, prohlídkové okruhy, otevírací doba, vstupné, rezervace, služby, informace pro návštěvníky, kulturní pořady, kontakt, stavební opravy, hrady a zámky v okolí a panoramata. Tyto stránky jsou prezentovány ve čtyřech jazycích, jsou přehledné a vzhledově odpovídající náročné klientele.

Oficiální stránky obce jsou *www.obeckarlstejn.cz*. Zde může návštěvník stránek nalézt informace o obci, poskytované služby obce (parkovací možnosti, svatby, lékaři), typy na rekreaci (turistika, cykloturistika) a odkaz na internetové stránky autokempu Karlštejn.

---

[63] Definice dle Pásková M. - Zelenka J.: Cestovní ruch – výkladový slovník, vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2002, s. 227.
[64] Některé publikace dokumentující hrad Karlštejn jsou uvedeny v Seznamu použité literatury.
[65] Informace zpracovány na základě šetření autorky.

Bohužel některé odkazy jsou nefunkční a přehlednost a vzhled stránek také není na nejlepší úrovni.

Informační centrum se prezentuje na internetových stránkách *www.karlstejnsko.cz.* Na těchto stránkách lze najít odkazy na turistiku, Malé pevnostní muzeum Budňany, hrady a zámky v okolí, kulturní akce, knihu návštěv. Nejsou zde informace o poskytovaných službách a z nabídky ubytování či stravování je popsán pouze penzion Vinice. Ostatní ubytovací či stravovací zařízení nejsou zmíněna z důvodu lhostejnosti okolních penzionů.

Obec Karlštejn a Informační centrum by měly zvážit vložení investic do obnovy či tvorbu nových webových stránek.[66]

Další internetové stránky, kde je možné získat informace o hradu Karlštejn a okolí:

- www.karlstejn.cz/
- www.pruvodce.com/karlstejn
- www.hrady.cz/index.php?OID=174
- www.zamky-hrady.cz/2/karlstejn.htm
- www.spusc.cz/objekty/karlstejn
- www.pamatky.com/pamatka.php?Pamatka=karlstejn

Virtuální prohlídky jsou možné na internetových stránkách:

- Hrad Karlštejn - www.czecot.com/?&page=18&idvp=6
- Velká amerika www.czecot.com/?&page=18&idvp=12
- Golfové hřiště Karlštejn - www.czecot.com/?&page=18&idvp=5

7.3. Jiná propagace

Hrad Karlštejn spadá pod projekt Burgenstrasse/Hradní stezka[67]. Tato naučná stezka, která existuje již 50 let, byla v roce 1994 prodloužena z Německa do Čech. Původně 320 kilometrů dlouhá trasa se tak prodloužila na tisíc kilometrů. Dnes už patří k Hradní stezce mezi Chebem a Prahou třináct hradů, zámků a jeden klášter. Tyto objekty zaujaly své pevné místo na mezinárodní evropské turistické trase. Evropská romantická cesta zahrnuje celkem

[66] Tento problém je uveden a rozpracován v podkapitole „Návrhy na zlepšení".
[67] Bližší informace o projektu „Burgenstrasse/Hradní stezce" lze najít na německých internetových stránkách www.burgenstrasse.de.

70 hradů a zámků. V rámci Burgenstrasse se hrad Karlštejn účastní světových veletrhů. Tato propagace je dlouhodobá a cílená.[68]

Hrad Karlštejn dále spolupracuje se sdělovacími prostředky a periodiky. Byl zde natočen film Noc na Karlštejně, což se dá také chápat jako forma propagace. Hrad se také prezentuje v rámci Národního památkového ústavu na různých veletrzích cestovního ruchu. Na veletrhu Regiontour v Brně má Národní památkový ústav vlastní stánek, kde prezentuje všechny památkové objekty pod svou správou.[69]

Propagace samotného památkového objektu na území celé České republiky, ale i v zahraničí, se zdá dostatečná. Problémem je menší známost a propagace okolních památek a přírodních atraktivit vůči hradu Karlštejnu. Tuto skutečnost potvrzuje i dotazníkové šetření. Problematika by mohla být vyřešena spojením návštěvy hradu Karlštejna s ostatními turistickými atraktivitami, a tak vytvořit produkt cestovního ruchu[70]. Zároveň by se prodloužila délka pobytu návštěvníka v oblasti Karlštejna, což je další slabou stránkou zkoumané lokality.

[68] Interní údaje hradu Karlštejn.
[69] Interní informace Národního památkového ústavu středních Čech.
[70] Produkt cestovního ruchu je navržen v „Návrzích na zlepšení".

8. REALIZAČNÍ FAKTORY

Realizační faktory mají dominující postavení pro konečnou fázi uskutečňování různých forem cestovního ruchu. Z geografického hlediska umožňují pomocí dopravy dosáhnout oblasti cestovního ruchu a prostřednictvím ubytovacích a jiných zařízeních využít její možnosti. Vytváří základní předpoklady, bez nichž nelze cestovní ruch efektivně realizovat.[71]

8.1. Dopravní dostupnost

Nejen z hlediska cestovního ruchu je jistě důležité, aby měl daný region rozvinutou komunikační síť na patřičné technické úrovni.

8.1.1. Železniční doprava

Železniční stanice se nachází přímo v obci Karlštejn. Do oblasti je možné se dopravit po železniční trati Praha – Karlštejn. Frekvence vlakových spojů je přibližně půl hodiny a cena bez uplatnění jakékoli slevy činí 46,- Kč. Další železniční spoj je ze směru Beroun – Karlštejn. Frekvence vlakových spojů je také přibližně půl hodiny a návštěvník za tuto cestu zaplatí 16,- Kč bez uplatnění slev.[72]

8.1.2. Silniční doprava

Autem se lze dostat až do obce Karlštejn, a to nejlépe z Prahy směrem na Strakonice po levém břehu Vltavy, kde se za Velkou Chuchlí odbočí z hlavní silnice vpravo směrem na Radotín (značeno také na Karlštejn) a pokračuje se dále přes Černošice, Dobřichovice, Lety a Hlásnou Třebáň až do Karlštejna; jinou možností je příjezd od Berouna (z Prahy po dálnici na Plzeň), odkud se pojede přes Lištice, Hostim a Srbsko opět až do obce Karlštejn, zde lze auto zanechat na některém z mnoha parkovišť a dále se pokračujte pěšky asi (0,5 až 1 km dle místa parkoviště). Nejbližší autobusová zastávka je v Hlásné Třebáni, odkud je třeba pokračovat pěšky po silnici do Karlštejna.[73]

---

[71] Hrala V.: Geografie cestovního ruchu, Idea Servis, Praha 2001, s. 23.
[72] Terénní šetření autorky.
[73] Tyto údaje byly poskytnuty v Informačním centru Karlštejn.

8.1.3. Parkovací možnosti

Centrální parkoviště je moderně zařízené a monitorované. Je vybaveno veřejným WC a informačním stánkem. Nachází se u hlavní silnice, která se vine podél břehů řeky Berounky. Návštěvník se nachází v CHKO Český kras a v přírodní rezervaci Karlštejn, proto je parkování v ostatních prostorách obce velice omezeno dopravním značením "Zóna zákazu stání". Je tedy vhodné umístit vozidlo na parkovišti. Parkoviště je samoobslužné, tzn. při vjezdu si motorista z automatu se vyjme parkovací lístek. Platí se při odjezdu, buď opět u automatické pokladny nebo u obsluhy. U obsluhy rovněž lze získat základní informace o službách a dění na Karlštejně. Parkovné je celodenní. U východu z parkoviště je umístěn elektronický informační panel.[74]

Denní poplatky

- moto, auto, mikrobus: Kč 70,-
- autobus, kamion, karavan: Kč 290,- [75]

Parkovat je možné též u některých penzionů, hotelů či privátů, pokud se návštěvník ubytuje v jednom z těchto ubytovacím zařízení a pokud je zde parkování možné.

8.2. Ubytovací zařízení

Poskytování ubytovacích služeb je významným předpokladem rozvoje zejména poskytovaného cestovního ruchu.[76] Jejich posláním je umožnit přenocování nebo přechodné ubytování účastníkům cestovního ruchu mimo místo jejich trvalého bydliště včetně uspokojení dalších služeb, které s ubytováním souvisejí. V oblasti obce Karlštejn jsou zastoupeny různé typy ubytovacích zařízení. Některá z nich jsou otevřena pouze v sezóně. Patří sem kempy, z dalších ubytovacích zařízení jsou k dispozici hotely, penziony a ubytování v soukromí. V této kapitole jsou nejdříve popisovány ubytovací možnosti[77] v bezprostřední blízkosti hradu Karlštejna a dále ubytovací možnosti v okolí.

---

[74] Údaje byly získány v Informačním centru v Karlštejně.
[75] http://www.obeckarlstejn.cz/parkoviste.htm.
[76] Orieška J.: Technika služeb cestovního ruchu: Idea servis, Praha 1999, s. 45.
[77] Seznam ubytovacích zařízení je uvedena v příloze č. 1.

Penzion Vinice
Nad parkovištěm 334, 267 18 Karlštejn
Tel.: 311 681 370
email: vinice.cz@tourist-site.com

Penzion Vinice k ubytování nabízí dva dvoulůžkové a tři třílůžkové pokoje s nadstandardním vybavením. Na každém z pokojů lze nalézt sociální zařízení, sprchový kout, televizor, box pro chlazení nápojů aj. V budově Penzionu Vinice se nachází bankomat KB.

Tab. č. 4 - Ceník penzionu Vinice

Dvoj lůžko + snídaně	březen - říjen	1200,- Kč /2 osoby
	listopad - únor	1000,- Kč /2 osoby
Troj lůžko + snídaně	březen - říjen	1650,- Kč /3 osoby
	listopad - únor	1350,- Kč /3 osoby

Zdroj: Terénní šetření

Při objednávce ubytování v celkové ceně přes 5 000,- Kč je nutno uhradit částku formou 100% zálohy, nejdéle 7 dní před termínem ubytování. Obsazenost je v zimních měsících okolo 10 % a v letních měsících 90 – 100 %. V tomto penzionu lze rezervovat ubytování pomocí jednoduchého formuláře, který je k dispozici na internetových stránkách.[78]

Hotel Koruna
Karlštejn 13
Tel.: 311 681 465
Email: korunakarlstejn@atlas.cz

Hotel Koruna se nachází přímo pod starobylým hradem Karlštejnem. Obsazenost v zimních měsících je téměř nulová a v letních měsících kolem 60%.V celoročním provozu je 14 pokojů se 40 lůžky. Každý pokoj má vlastní WC, sprchu a televizi se satelitem. Hostům je k dispozici vlastní hlídané parkoviště. Hotel též disponuje čtyřmi salonky v různých stylech, které lze využít pro skupiny, svatební hostiny, školení firem, semináře, rauty a.j. V letní sezóně je možné využít i terasu.[79]

[78] http://www.karlstejnsko.cz/. Chybějící údaje byly doplněny po telefonickém rozhovoru.
[79] http://web.telecom.cz/korunakarlstejn/index_cz.htm. Informace na těchto webových stránkách byly ověřeny telefonicky a doplněny o chybějící údaje.

Ceny: Dvoulůžkový pokoj - 1000 Kč

Jednolůžkový pokoj - 700 Kč

Děti ve věku 3-8 let 1/2 ceny, do 3 let zdarma

Penzion Slon

Karlštejn 184

Tel.: 311 681 550

Email: info@penzionslon.cz

Penzion Slon nabízí výhled na hrad. K dispozici je zde 7 dvoulůžkových pokojů na každém pokoji je sprcha i WC a vlastní parkoviště. Dvoulůžkový pokoj pro jednu osobu stojí 800,- Kč, dvoulůžkový pokoj pro dvě osoby 1000,- – 1200,- Kč a každá další osoba (přistýlka) 500,- Kč. Tyto uvedené ceny jsou včetně snídaně. Obsazenost se v zimních měsících pohybuje kolem 80% a v letních měsících kolem 100%.[80]

Pension Pod Dračí skálou

Karlštejn 130

Tel.: 311 681 177

Penzion se nachází v obci Karlštejn v těsné blízkosti hradu Karlštejn, nabízí ubytování v jednom dvoulůžkovém a ve dvou třílůžkových pokojích. V každém pokoji je úplné sociální zařízení a také televize se satelitem.[81]

Cena: 450,- Kč na osobu (včetně snídaně)

Pension U nádraží

Karlštejn 201

Tel.: 311 681 237

Jedná se o nově zrekonstruovaný pension nacházející se v těsné blízkosti hradu Karlštejn. K ubytování si lze vybrat z dvou, tří a čtyř lůžkových pokojů s vlastním sociálním zařízením a sprchou. Každý pokoj je vybaven televizí. Ubytovací kapacita je 24 lůžek. K Pensionu patří velké parkoviště i pro autobusy, které mají parkování zdarma. Jedna noc pro jednu osobu stojí 500,- Kč se snídaní a 450,- Kč bez snídaně.[82]

---

[80] Zjištěno terénním šetřením.

[81] http://mujweb.cz/www/pod.draci/. Informace na těchto webových stránkách byly ověřeny na základě terénního šetření.

[82] http://www.pension-karlstejn.cz. Chybějící údaje byly zjištěny na základě telefonického rozhovoru.

Penzion Hájovna u Dubu

Karlštejn 88

Tel.: 311 681 181

Email: placek.franta@seznam.cz

Penzion Hájovna u Dubu leží na malebné samotě pod hradem Karlštejn. Penzion byl vybudován z objektu bývalé hájovny. Dům je starý necelých 200 let a byl podroben celkové a náročné rekonstrukci. V prostoru bývalé stáje vznikla místnost s krbem a barem pro příjemné posezení. V podkroví je pět útulných pokojů, každý s vlastní koupelnou a WC. Tento penzion nabízí i vyjížďky na koních. Vyjížďka stojí 400,- Kč, předplatné na 10 hodin 3000,- a dvoudenní putování ve stylu „Tenkrát na západě" 3000,- Kč. Hájovna u Dubu se nachází mezi obcemi Karlštejn a Mořina. Z obce Karlštejn je motorovým vozidlům vjezd zakázán, je tedy nutné přijet směrem od Mořiny.[83]

Cena včetně snídaně: Dvoulůžkový pokoj 1100,- Kč

Třílůžkový pokoj 1650,- Kč

Pezion U Janů

Karlštejn 90

Tel.: 311 681 210

Hotel nabízí ubytování ve třech apartmánech a v jednom dvoulůžkovém pokoji, kde je možnost přistýlky. Pokoje mají vlastní sociální zařízení. Ubytovací kapacita je 20 hostů. Obsazenost je v zimě nulová a letních měsících se pohybuje kolem 90%. Ceny za ubytování jsou celoroční, jedno lůžko stojí 700,- Kč a cena za dvě lůžka činí 1000,- Kč.[84]

Pension U Královny Dagmar

Karlštejn 2

Email: pension_u_kralovny_dagmar@hotel.pension.cz

Tel.: 311 681 614

Pension U Královny Dagmar se nachází v obci Karlštejn. Nově zrekonstruovaný penzion najdete přímo pod hradem Karlštejn. Z oken je krásný výhled přímo na jeho hradby. Vzdálenost od hradu je přibližně 300 m. Nabízí svým hostům restauraci, letní terasu a vlastní parkoviště. Penzion poskytuje ubytování ve dvoulůžkových, třílůžkových pokojích se

[83] Zdrojem těchto informací bylo terénní šetření.

[84] http://www.agentura-ubytovani.net/ubytovani.asp?id=828. Chybějící údaje byly zjištěny na základě telefonického rozhovoru.

sociálním zařízením, televizí se satelitním příjmem. Dále jsou k dispozici tři mezonetové apartmány pro 2 až 6 osob. Obsazenost v zimních měsících bývá kolem 10% a od března do října jsou kapacity téměř vytíženy – obsazenost se pohybuje kolem 100%. Cena za dvoulůžkový pokoj je na osobu 575,- Kč, za třílůžkový pokoj cena činí 490,- Kč na osobu a za apartmán klienti zaplatí 1690,- Kč. Příplatek za třetí až šestou osobu v apartmánu je 200,- Kč. Ceny zahrnují ubytování se snídaní, parkování.[85]

Hotel Mlýn

Klučický mlýn 101, 267 18 Karlštejn

Tel.:311 744 411

Romantický hotel Mlýn se nachází na břehu řeky Berounky pod hradem Karlštejn. 21 stylově zařízených pokojů je vybaveno TV/SAT, minibarem, tresorem, telefonem. Koupelny jsou se sprchou nebo vanou, mramorovými umyvadly a vysoušečem vlasů. Ubytovací kapacita je pro 49 hostů. Obsazenost je od listopadu do února 10% a ve zbývajících měsících se pohybuje kolem 80%.

Konferenční sál s terasou je vhodný nejen pro semináře a školení, ale i různé společenské akce včetně svateb. K hotelu patří ostrov, kde lze v romantickém prostředí řeky Berounky pořádat větší společenské akce, garden party či posezení u ohniště s grilováním. Nově vybudované relaxační centrum přímo v hotelu nabízí možnost aktivního i pasivního odpočinku. Hostům je k dispozici whirpool pro 6 osob, sauna a posilovna. Využití relaxačního centra není zahrnuto v ceně ubytování a je možné pouze na objednávku.

První historické zprávy o dvorci s mlýnem na levém břehu řeky Berounky pocházejí již z roku 1263. Poslední mlynář na mlýně působil až do roku 1949. V roce 2002 byla budova hotelu kompletně přestavěna, pokoje zrekonstruovány. V srpnu téhož roku hotel zasáhla povodeň a hotel byl znovu otevřen v květnu 2003.[86]

Tab. č. 5 – Ceník hotelu Mlýn

Jednolůžkový pokoj	2 500,- Kč
Dvoulůžkový pokoj	3 100,- Kč
Třílůžkový pokoj	3 800,- Kč
pes/kočka	350,- Kč

Zdroj: Terénní šetření

[85] Informace byly zjištěny na základě telefonického rozhovoru.

[86] Údaje o hotelu Mlýn byly čerpány ze stránky http://www.travelguide.cz/detailHg.asp?lngFacilityID=1489 a doplněny na základě terénního šetření.

Pension Hubert

Hlásná Třebáň 58, 267 18 Karlštejn

Tel.:311 681 726

Email: penzion.hubert@seznam.cz

Penzion Hubert se nachází v Hlásné Třebáni v těsné blízkosti hradu Karlštejn. Umožňuje ubytování v dvoulůžkových, třílůžkových a čtyřlůžkových pokojích s vlastním příslušenstvím. Parkování je zajištěno na vlastním uzamykatelném parkovišti.

Privát Hana Kornalská

Hlásná Třebáň 164, 267 18 Karlštejn

Tel.: 311 681 723

Nabízí ubytování v obci Hlásná Třebáň, která se nachází 2 km od hradu Karlštejn a 29 km od Prahy. Jedná se o rodinný domek v zahradě na okraji obce, 100m od silnice. Lokalita je v tichém a klidném prostředí chráněné krajinné oblasti Český kras. K dispozici jsou dvě ložnice po dvou lůžkách s možností dvou dětských přistýlek. Ložnice jsou v prvním poschodí, kde je i jídelní kout, společná koupelna se sprchou a WC. Místnosti jsou vytápěny ústředním topením a vybaveny žaluziemi v oknech. Nádraží je vzdáleno 5 minut chůze přes řeku Berounku. Možnost parkování je v uzavřené zahradě. Cena bude dohodnuta po předchozí dohodě s paní majitelkou ubytovacího zařízení.[87]

Za úhradu mimo taxu se poskytuje:

- příprava snídaně
- použití telefonu
- pobyt psa (kočky)

Pension Villa Tereza

Penzion Villa Tereza se nachází v poklidné části obce Srbska mezi lesními partiemi s malebným pohledem na Státní přírodní rezervaci Koda v Chráněné krajinné oblasti Český Kras Obec Srbsko zároveň leží na obou březích Berounky 4 km od hradu Karlštejna. Villa Tereza nabízí ubytování až pro devět osob s vlastním sociálním vybavením, televizí, satelitem a lednicí. K dispozici jsou jeden dvou až třílůžkový pokoj a dva čtyř až pětilůžkové pokoje. Dále nabízí možnost venkovního posezení s grilem a ohništěm, parkování v objektu

[87] Informace byly zjištěny na základě terénního šetření.

penzionu, kadeřnické služby a možnost zprostředkování jízdy na koni a zapůjčení jízdních kol.[88]

WC + sprchový kout k pokoji č.1
WC + sprchový kout k pokoji č.2a3
390 CZK/osoba/noc (včetně snídaně)
340 CZK/osoba/noc (bez snídaně)[89]

Hotel Elma
Srbsko 179, 267 18 Srbsko
Tel: 311 622 974

Hotel Elma je vzdálen od hradu Karlštejn tři kilometry. Nachází se na okraji obce Srbsko. Přímo z hotelových pokojů je výhled na malebné údolí toku řeky Berounky. Tento hotel nabízí 58 lůžek ve dvoulůžkových pokojích a čtyřech apartmá. Pokoje jsou vybaveny televizory se satelitním příjmem, koupelnou a sociálním zařízením. K dispozici je 22 dvoulůžkových, 2 třílůžkové a 2 čtyřlůžkové pokoje. Obsazenost je v zimních měsících 90% a v letních měsících 60-70%.

Tab. č. 6 - Ceník Hotelu Elma

Pokoj	Se snídaní	Polopenze
1-lůžkový	600,- Kč	800,- Kč
2-lůžkový	850,- Kč	1250,- Kč
3-lůžkový	1200,- Kč	1800,- Kč
4-lůžkový	1500,- Kč	2300,- Kč

Zdroj: Terénní šetření

Děti do 10-ti let: 20% sleva
Děti do 3 let (bez nároku na lůžko) zdarma
Pro hromadné akce nad 20 osob možnost poskytnutí individuální slevy.
Nadstandardní služby jsou poskytovány dle přání klientů[90]

[88] http://www.villa-tereza.wz.cz/. Informace na těchto webových stránkách byly ověřeny telefonicky a doplněny o chybějící údaje.
[89] Terénní šetření.
[90] Údaje byly získány při terénním šetřením.

Hotel U Berounky

Srbsko 32, 267 18 Srbsko

Hotel Berounka se nachází přímo na břehu řeky Berounky ve středu chráněné krajinné oblasti Český kras. V celoročním provozu je 7 dvojlůžkových pokojů s max. kapacitou 17 lůžek. Každý pokoj má vlastní sprchový kout a WC. Hotel též disponuje salónkem s kapacitou 40 míst pro pořádání firemních školení a seminářů, rautů, firemních večírků a svatebních hostin. Součástí rautu může také být grilování na letní terase.[91]

Ceny včetně snídaně:	Jednolůžkový pokoj	450,- Kč
	Dvoulůžkový pokoj	700,- Kč
	Přistýlka pro děti	250,- Kč[92]

Autokemp Karlštejn

267 18 Karlštejn

Tel.: 311 681 263

Autokemp Karlštejn se nachází na břehu řeky Berounky při výjezdu z obce směrem na Srbsko a Beroun. Poskytují se zde následující služby:

- Ubytování ve dvoulůžkových a čtyřlůžkových chatách (peřiny, povlečení, elektřina, veranda)
- Ubytování ve stanech
- Ubytování pod širákem
- Teplá voda, studená voda
- Elektrické přípojky
- Rychlé občerstvení
- Telefon
- Sociální zařízení (WC, sprchy s teplou vodou)

Autokemp Karlštejn[93] je v provozu od 1. dubna do 1. října.[94]

---

[91] http://www.ubytovani.net/ubytovani.asp?id=857.
[92] Zjištěno na základě terénního šetření.
[93] Ceník je uveden v příloze č. 5.
[94] Informace týkající se autokempu Karlštejn byly poskytnuty v Informačním centru v Karlštejně.

8.3. Stravovací zařízení

Stravovací služby umožňují uspokojování základních potřeb výživy účastníků cestovního ruchu během jejich přepravy i pobytu v cílovém místě.[95] Tato kapitola uvádí stravovací zařízení umístěná v obci Karlštejn, z nichž jsou některá podrobněji popsána. Přijíždějící turisté si mohou vybrat z pestrého množství stravovacích zařízení. Jsou rozličného typu a uspokojí široké požadavky zákazníků. Na přístupové cestě ke hradu se nachází množství stánků, občerstvení a restaurací.

Pokud se turisté rozhodnou pro teplý oběd či večeři, mohou si vybrat z pestré nabídky restaurací, jejichž jídelní lístky obsahují velký výběr teplých jídel. Pokud hledají jen malé občerstvení, mohou zavítat do některých kaváren. Jestliže se zdrží až do nočních hodin, jsou jim k dispozici bary. Některá stravovací zařízení poskytují služby spojené s hudební reprodukcí, kulturním, případně další služby. Kvalita poskytovaných služeb v těchto zařízeních je na vysoké úrovni. Většina z karlštejnských restauračních zařízení[96] se vyznačuje upraveným zevnějškem s možností venkovního posezení, příjemným vnitřkem, milou obsluhou nebo výbornou českou kuchyní.[97]

Restaurace U nádraží

Restaurace o max. kapacitě 60 míst se nachází v těsné blízkosti hradu, nabízí široký výběr jídel typické české kuchyně, včetně vyhlášených minutek. K dispozici je nekuřácký prostor. V restauraci je možné pořádat rodinné oslavy, promoce, firemní večírky nebo jen přátelská posezení.

Orientační ceny denního menu:

- MENU l.- Polévka, hlavní jídlo, moučník,nápoj 110,- až 190,-
- MENU 2.- Polévka ,Hlavní jídlo, Moučník, káva,nápoj 140,- až 220,-
- MENU 3.- Studený předkrm ,Polévka,Hlavní jídlo, moučník, káva, nápoj 170,- až 270,-

[95] Orieška J.: Technika služeb cestovního ruchu, Idea servis, Praha 1999, s.57.
[96] Seznam stravovacích zařízení je uveden v příloze č. 2.
[97] Informace byly získány na základě terénního šetření.

Restaurant Česká hospoda

Restaurace nabízí pokrmy typu domácí kuchyně. Host si zde může objednat například jihočeskou kulajdu, speciality na roštu, pastýřskou pochoutku, rumpsteak, mix gril, pašerácký steak. V této restauraci se točí pivo Gambrinus, Staropramen, Milenium.
Otevírací doba Pá 17-24, So 12-23, ne 12-16

Hotel Romantický hotel mlýn

Útulná restaurace s barem nabízí příjemné posezení s výhledem na řeku Berounku. Hotel disponuje konferenčním sálem s terasou, který je vhodný nejen pro semináře a školení, ale i různé společenské akce včetně svateb. K hotelu patří ostrov, kde lze v romantickém prostředí řeky Berounky pořádat větší společenské akce, garden party či posezení u ohniště s grilováním.

Restaurant Koruna

Tato restaurace je vhodná pro skupiny, svatební hostiny, školení firem , rauty a.j. Jsou zde k dispozici čtyři salonky v různých stylech a v letní sezóně terasa. Pro turistické skupiny je možno objednat „menu" dle požadavků klienta. Pro zpestření zábavy dále nabízí grilování selátka, a k tanci lze nabídnout hudbu.

Restaurant U Janů

Restaurace s dlouholetou tradicí se nachází v centru Karlštejna přímo pod hradem. Restaurace s kapacitou 170 míst, která je v létě rozšířena o zahrádku se 70ti místy a jedinečným výhledem na hrad vám nabízí mezinárodní kuchyni, české dobroty, ryby, drůbež a speciality z čerstvé zvěřiny. Pro svatby a jiné slavnostní příležitosti je možno využít salonků i stylového sálu s podiem.

Restaurace pod Dračí skálou

Restaurace se nachází v obci Karlštejn v těsné blízkosti hradu Karlštejn. Je stylově vybavená. Její max. kapacita je 120 míst. Hosté se mohou stravovat také na terase pro 100 osob. Restaurace dále nabízí svatební hostiny, podnikové večírky při grilování a poslechu vybrané kapely, zvěřinové a vepřové hody pro skupiny i jednotlivce a rodinné oslavy všeho druhu.

Hotel Elma

V hotelu se nachází restaurace s kapacitou 40 míst, uzavřený salonek s kapacitou 30 míst a druhý salonek, který je průchozí, také s kapacitou 30 míst. Pokud to počasí dovolí, lze využít terasy pro max. počet 60 osob. V hotelové restauraci a dvou saloncích nabízí speciality převážně české kuchyně.[98]

8.4. Doplňkové služby

8.4.1. Informační centrum

V obci Karlštejn je Informační centrum, které návštěvníkům poskytuje informace o dalších možnostech využití volného času v lokalitě nebo nabízí propagační materiály hradu Karlštejn a okolí. Informační centrum je soukromé a nachází se poblíž centrálního parkoviště. Je viditelně označeno symbolem „i", takže ho návštěvníci Karlštejna nemohou minout. Prezentuje se na internetových stránkách www.karlstejnsko.cz. Na těchto stránkách lze najít některé informace o obci Karlštejn a jeho okolí.[99]

Poskytované služby:

- Turistické informace o Karlštejnsku a mikroregionu Dolní Berounka
- Zprostředkování ubytování
- Rezervace a prodej vstupenek na Karlštejn
- Vstupenky v síti TICKETPRO
- Směnárenské služby
- Průvodcovské služby
- Kulturní přehled akcí na Karlštejnsku a v mikroregionu
- Zprostředkování taxislužby - Karlštejn, Praha a okolí
- Kopírování, fax, internet, Bankomat
- Cafe bar
- Prodej upomínkových předmětů

Otevřeno denně 8.00 - 20.00

Informační centrum bylo otevřeno 15. 3. 2004.

---

[98] Údaje o stravovacích zařízení v této kapitole jsou výsledkem terénního šetření.
[99] Tyto informace a údaje o poskytovaných službách byly poskytnuty na v Informačním centru v Karlštejně.

8.4.2. Kulturní vyžití

Možnosti kulturního vyžití se nabízejí především v hlavní letní sezóně. Mezi větší akce pořádané v obci patří Karlštejnské vinobraní, které se koná téměř každoročně koncem září. Kulturním zážitkem je bezesporu návštěva hradu. V rámci prohlídky hradu se pořádají nepravidelné letní programy. Jde o vystoupení komorního sdružení pražských pozounérů a živou hudbu z období od gotiky po baroko v historických interiérech v podání smyčcového kvartetu. Dále jsou k dispozici muzeum voskových figurín, muzeum betlémů, dům hodin a malé pevnostní muzeum. Další kulturní vyžití nabízí okolní obce a města, kde lze nalézt kina, divadla popřípadě městské knihovny. Obec Karlštejn bohužel nemá vlastní kino ani divadlo a zájemci musejí jet za těmito kulturními zařízeními až do Berouna. V této kapitole jsou popsané některé kulturní akce a zařízení[100] v obci Karlštejně.

Vinobraní

V letošním roce se bude konat již X. Karlštejnské vinobraní[101] v sobotu 30.9. a v neděli 1.10.2006. Průvod v gotických kostýmech v čele s císařem římským a králem českým Karlem IV. a jeho chotí Eliškou Pomořanskou přenese návštěvníky do 14.století. Nejen ochutnávka vín, burčáku a kulinářských specialit, ale i dobové stánky s ukázkami řemesel, vystoupení šermířů, kejklířů a pištců, výuka historických tanců a večerní ohňové představení je součástí bohatého programu pro děti i dospělé. Tento program probíhá po oba dva dny na hradě i v podhradí.[102] Vstupné je 50,- Kč, pro děti do 15ti let je vstup zdarma.[103]

Wax museum Karlštejn

e-mail: info@waxmuseumprague.cz

web: www.waxmuseumprague.cz

tel.: +420 311 681 226

Muzeum voskových figurín se nachází 100 m před 1. hradní branou. Jedná se o ojedinělou expozici padesáti voskových figurín, městečka z doby Karlštejna, mučírnu, dvůr Karla IV.. Jsou zde k vidění ukázky ražby mincí a v životní velikosti zde návštěvník může

---

100 Údaje o kulturních zařízení byly zjištěny na základě terénního šetření. Jedná se především o muzea zabývající se historií.

101 V příloze č. 7 je uveden program Karlštejnského vinobraní z minulých let.

102 Informace byly čerpány ze článku Karlštejnské vinobraní podeváté, Tim – Turistický informační magazín, II, 2005, č.7, s.29.

103 www.hradkarlstejn.cz.

spatřit krále Karla IV. a jeho čtyři manželky a další významné osobnosti české historie a současnosti. Otevírací doba je každý den od 9:00 do18:00.

Muzeum betlémů Karlštejn

Tel.: +420 311 681 385

Muzeum se specializuje na staré české betlémy. Zde je možné si prohlédnout 50 hodnotných betlémů a předmětů, které s betlémskou tématickou souvisí a karlštejnský královský betlém - největší loutkový betlém.

Otevírací doba (v sezóně duben - prosinec): úterý - neděle: 10 - 17h

Otevírací doba (v sezóně leden - březen): sobota a neděle: 10 - 17h

Dům hodin

Tel.: +420 777 265 012

V Domě hodin může návštěvník spatřit hodinářské umění od 16. století do novověku. Nachází se zde stálá expozice historických hodin.

Otevírací doba: úterý: 10-16h; sobota 10-16h (je nutné se objednat předem)

Malé pevnostní muzeum ČS. Opevnění

Karlštejn – Budňany

web: www.csopevneni.aktualne.cz

tel.: p. Crha 737 341 932

Otevírací dny: 18.dubna (Mezinárodní den památek); květen - říjen (vždy první a poslední víkend v měsíci od 10 - 18 hod) a v oficiální otevírací dny Muzeí na Pražské čáře - tj. 22. 5. , 19. 6. , 21. 8. , 25. 9. a 28. 10.

Svatby na hradě Karlštejn

Na hradě Karlštejně je možné uzavřít manželství .

Tab. č. 7 – Poplatky za svatební obřad (tyto poplatky zahrnují i poplatky hradu Karlštejn).

oba snoubenci jsou občané ČR	Kč 7 000,--
1 snoubenec občan ČR a druhý cizinec	Kč 9 000,--
oba snoubenci jsou cizinci	Kč 10 000,--

Zdroj informací: Terénní šetření

8.4.3 Sportovní vyžití

V oblasti obce Karlštejn jsou rozmanité možnosti sportovního vyžití.. Obcí protéká řeka Berounka. Ta nabízí možnost vodáckých sportů a je zde také možnost rybaření. Pro příznivce tenisu jsou připraveny tenisové kurty, které se nacházejí v areálu místního kempu. V tomto areálu je také k dispozici hřiště na kopanou a odbíjenou. Pro náročnější návštěvníky je k dispozici špičkové osmnácti jamkové golfové hřiště, otevřené od roku 1993, které má světové renomé a patří mezi nejznámější a nejvyhledávanější v Evropě. Milovníci koní si přijdou na své při romantických vyjížďkách po okolí.[104] Několik metrů od hotelu Elma v Srbsku je oblíbená cvičná stěna pro horolezce. V hotelu Mlýn je možné zavítat do posilovny.

8.4.4. Turistika v oblasti

Oblast Karlštejna je svým profilem a typem krajiny vhodná pro turistiku. Lokalita je zaměřena pro milovníky pěší turistiky i cykloturistiky.

Pěší turistika

Oblast je protkaná několika turistickými trasami[105].

Některé vybrané trasy v oblasti Karlštejna:

Červená stezka

Praha Radotín - Solopysky - Vonoklasy - Karlík - Mořinka - Karlštejn - Svatý Jan pod Skalou – Beroun.

Modrá stezka

Karlštejn (Dub sedmi bratří) - Mořina - Roblín - Vonoklasy - Černošce - Praha Radotín.

Žlutá stezka

Velká Amerika - Mexiko - Malá Amerika - Karlštejn (Dub sedmi bratří) - dále po červené až ke Kubrychtově boudě a pak opět po žluté.

---

[104] Jízdárny jsou uvedeny v příloze č. 3.

[105] Turistické trasy lze nalézt v Turistické a cyklistické mapě Český kras 1:25 000, Geodézie On Line, spol. s r.o., Česká Lípa 2004.

Cykloturistika[106]

Cykloturistikou se rozumí aktivní cestování zaměřené na poznávání přírodních a společenských zajímavostí v určité oblasti na kole.[107] Hlavní cyklotrasa vedoucí přes obec Karlštejn, patří do 4. kategorie, má dopravní označení 0013 a vede z Prahy přes Ořech, Chýnice, Kuchař, Trněný Újezd, Mořinu a končí v Karlštejně.

Cyklotrasy v oblasti Karlštejna:

Červená I.

Karlštejn - Dub sedmi bratří - Mořina - Trněný Újezd - Kuchař – Chýžice (Dolní Mlýn - Prostřední Mlýn) - Praha

Červená II.

Hostomice - Skuhrov - Svinaře - Lhotka - Zadní Třebáň - Řevnice - Lety - Dobřichovice - Všenory - Horní Mokropsy - Praha[108]

8.4.5. Zhodnocení realizačních faktorů

Dopravní dostupnost oblasti je dobrá pro silniční automobilovou dopravu i pro železniční dopravu. Síť silnic druhé a třetí třídy v oblasti odpovídá návštěvnosti dané oblasti. Parkovací možnosti jsou dostačující. Stav místních komunikací je špatný.

V oblasti Karlštejna jsou zastoupeny různé typy ubytovacích zařízení – penziony, hotely, kemp, ubytování v soukromí. Ceny za ubytování jsou přijatelné a odpovídají poskytovaným službám. Většina návštěvníků ubytovací služby nevyužívá, převažuje zde jednodenní návštěvnost. Ubytovací kapacity jsou dostatečné. Návštěvníci nejvíce preferují ubytování v penzionech. Ceny jsou vzhledem k poskytovaným službám přijatelné, pouze hotel Mlýn je určen pro náročnější klientelu a tomu odpovídá i vyšší cenové rozmezí. Standard ubytování je na vysoké úrovni.

Návštěvníci více využívají stravovacích služeb než ubytovacích. Kapacity stravovacích zařízení jsou dostatečné a většina z nich nabízí širokou nabídku pokrmů typické

---

106 Cyklistické trasy jsou zaznamenány v mapách Turistická a cyklistická mapa Český kras 1:25 000, Geodézie On Line, spol. s r.o., Česká Lípa 2004; Středočeský kraj - Cyklistická mapa 1:230 000, Kartografie Praha a.s., Praha 2004.

107 Pásková, M. – Zelenka, J.: Cestovní ruch - výkladový slovník, Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2003, s. 50.

108 Cyklostezky jsou vyznačeny v propagačních materiálech Informačního centra v Karlštejně.

české kuchyně i různých specialit a nápojů. Ceny stravování jsou odpovídající. V obci Karlštejn jsou služby na vysoké úrovni. Velký význam v letních měsících mají zahrádky restaurací a penzionů, které značně zpříjemní posezení v restauraci.

Kulturní vyžití v obci Karlštejn není příliš rozmanité. Největším kulturním lákadlem je samotný hrad Karlštejn, na kterém se v letních měsících pořádají nepravidelné programy. V obci se nacházejí muzea. Nelze zde nalézt kina, divadla ani městskou knihovnu. Tato kulturní vyžití nabízejí okolní obce a města. Každoročně se zde pořádá akce nazvaná Karlštejnské vinobraní. Na hradě Karlštejně lze uzavřít manželství. K zlepšení služeb pro návštěvníky se nachází v obci Karlštejn Informační centrum. Významným způsobem přispívá k zlepšení orientace návštěvníků Karlštejna a okolí. Poskytované služby a formy propagace jsou na dobré úrovni.

Pro sportovní vyžití nabízí různé možnosti kemp. Dále je zde k dispozici golfové hřiště, možnosti jízd na koních, turistiky, vodáckých sportů. V obci Karlštejn bohužel není možnost koupání. Protékající řeka Berounka je značně znečištěná a jiné koupaliště zde není. Starosta obce Karlštejn pan Miroslav Ureš plánoval výstavbu plaveckého bazénu, ale po povodních v roce 2002 se od tohoto plánu odstoupilo.

9. DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

9.1. Pohled návštěvníka hradu na úroveň služeb spjatých s CR

Předpokladem tvorby turistického produktu, resp. souboru programů pro trávení volného času, je dobrá znalost struktury návštěvníků, jejich preferencí ve výběru cílů a forem trávené volného času, jejich očekávání a požadavků.

Jako podklad pro návrh opatření vedoucím k trvalému zlepšování nabídky a kvality služeb cestovního ruchu v oblasti Karlštejna bylo provedeno terénní šetření s cílem poznat současnou strukturu návštěvníků a jejich názor na úroveň služeb CR ve městě. Šetření bylo realizováno prostřednictvím dotazníků,[109] které byly vyplněny na základě odpovědí náhodně oslovených respondentů.[110] Ústní dotazování bylo prováděno v areálu hradu a centru obce. Šetření probíhalo v období od června do listopadu 2005[111]. Celkem bylo získáno 530 validních dotazníků.[112] Soubor respondentů oslovených pro účely tohoto šetření představuje vzorek populace, jehož struktura a názory jsou předmětem následující analýzy[113].

Vyhodnocení výsledků bylo provedeno pomocí metody kódovací tabulky.[114] Ke každé variantě odpovědí byl přiřazen odpovídající počet bodů. Tyto body představují četnost odpovědí dotázaných respondentů. Výsledky dotazníkového šetření byly pro názornost vypracovány do níže uvedených tabulek. Tabulka i grafické zpracování uvádí procentní podíl jednotlivých variant odpovědí, který je v první části podkapitoly 9.1.1. doplněn členěním varianty procentního podílu dle pohlaví respondentů.

9.1.1. Demografická struktura respondenta

V dotazníku byly umístěny i údaje, které měly upřesnit segmenty návštěvníků hradu. Struktura návštěvníků podle pohlaví ukázala, že více návštěvníků tvoří muži. Nelze ale s jistotou říci, že k tomuto výsledku v šetření nedošlo pouze proto, že muži byli ochotnější ve vyplňování dotazníků.

---

109 Možnost získávání informací prostřednictvím šetření v podobě dotazníků popisuje ve své knize Pásková, M. – Zelenka, J.: Cestovní ruch – výkladový slovník, Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2002, s. 68.

110 Vzor dotazníku v příloze č. 9.

111 Dotazování neprobíhalo každodenně.

112 To je přibližně 1 % z celkového počtu za dané období.

113 Základem pro vypracování dotazníku a analýzu výsledků dotazníkového šetření se stala skripta Zbořil, K.: Marketingový výzkum – Metodologie a aplikace, Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha 1998

114 Zvolena na základě konzultace s doc. RNDr. Jiřím Vaníčkem, Csc.

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
knihovna katedry CR - ZF

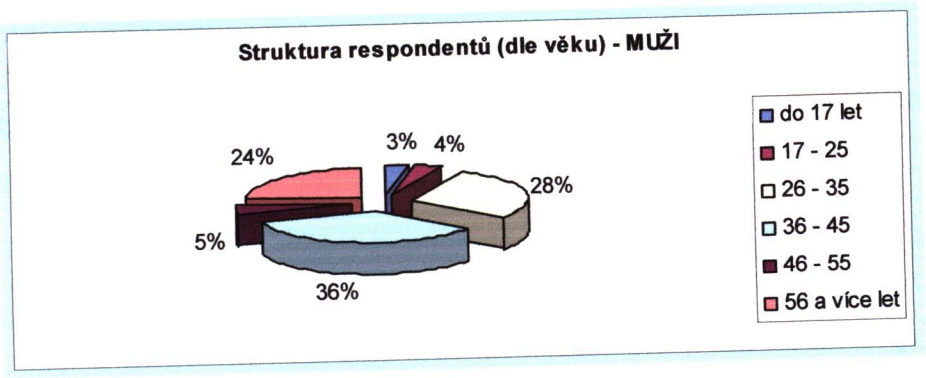
Pohlaví a věk respondentů

Tab. č. 8 - Struktura respondentů z hlediska pohlaví a věku

věk	*muži*		*ženy*		*celkem*	
	absolutně	*v %*	*absolutně*	*v %*	*absolutně*	*v %*
do 17 let	11	3,3	7	3,6	18	3,4
18 – 25	13	3,9	17	8,7	30	5,7
26 – 35	95	28,4	88	44,9	183	34,5
36 – 45	119	35,6	10	5,1	129	24,3
46 – 55	16	4,8	14	7,2	30	5,7
56 a více let	80	24	60	30,5	140	26,4
celkem	334	100	196	100	530	100

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

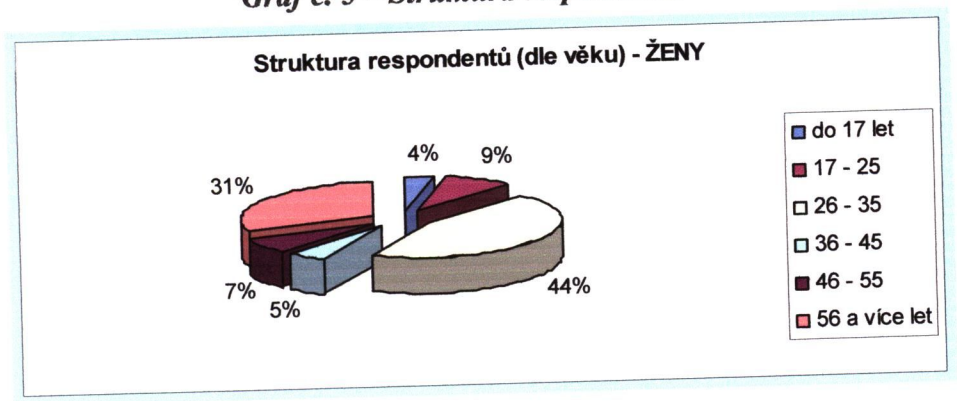
Graf č. 4 – Struktura respondentů

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Důležitým údajem byla i struktura podle věku. Podle výsledků lze říci, že hrad navštěvují lidé nejvíce ve věkovém rozmezí 26 - 35 let a to převážně muži. Za nimi následují poměrně vyrovnaně 2 skupiny ve věku od 36 do 45 let a 56 – více. Ostatní věkové kategorie jsou rozděleny relativně rovnoměrně. Průměrný věk návštěvníka je 51 let.

Graf č. 5 – Struktura respondentů

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Zaměstnání respondentů

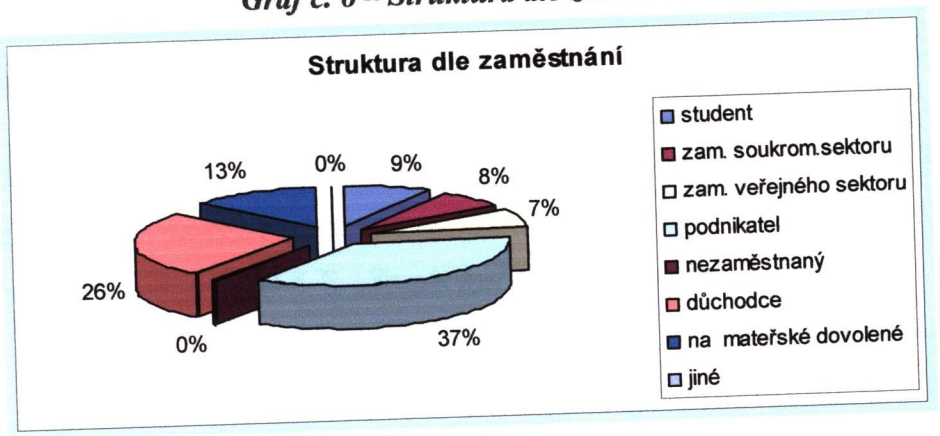
Tab. č. 9 - Struktura respondentů dle zaměstnání

Zaměstnání	celkem	
	absolutně	v %
student	48	9
zaměstnanec soukromého sektoru	40	7,6
zaměstnanec veřejného sektoru	38	7,2
podnikatel	193	36,4
nezaměstnaný	2	0,4
důchodce	140	26,4
na mateřské dovolené	69	13
jiné	0	0
celkem	530	100

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z hlediska druhu zaměstnání většinově převažují podnikatelé a důchodci. Zřejmě z důvodu vlastní organizace času oproti ostatním zaměstnáním.

Graf č. 6 – Struktura dle zaměstnání

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Trvalé bydliště respondentů

Struktura návštěvníků byla zjišťována i z pohledu trvalého bydliště. Jednalo se o otázku na kraj, ze kterého návštěvník pochází.

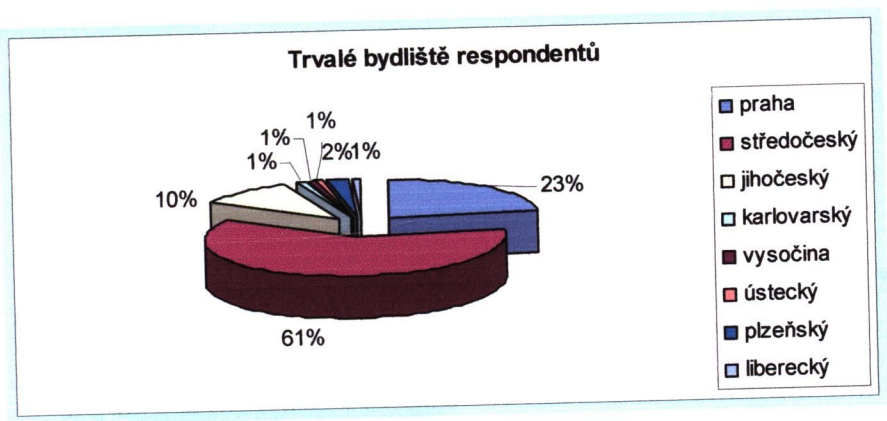
Tab. Č. 10 - Struktura respondentů podle kraje

Kraj	*celkem*	
	absolutně	*v %*
PRAHA	123	23,2
STŘEDOČESKÝ	320	60,3
JIHOČESKÝ	54	10,2
KARLOVARSKÝ	6	1,1
VYSOČINA	3	0,6
ÚSTECKÝ	5	0,9
PLZEŇSKÝ	13	2,5
LIBERECKÝ	4	0,8
PARDUBICKÝ	0	0
KRÁLOVÉHRADECKÝ	2	0,4
JIHOMORAVSKÝ	0	0
ZLÍNSKÝ	0	0
OLOMOUCKÝ	0	0
MORAVSKOSLEZSKÝ	0	0
Celkem	530	100

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Většina dotazovaných pocházela ze středočeského kraje, což je zřejmě z důvodu, že tento hrad se nachází právě ve středočeském kraji.

Graf č. 7 – Trvalé bydliště respondentů[115]

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

[115] V grafu nejsou zobrazeny nulové údaje.

9.1.2. Informace týkající se hradu Karlštejn

Úkolem jedné z otázek dotazníku bylo zjistit zdroj informací o hradě Karlštejn. Možnými odpověďmi byly následující kategorie: rozhlas, televize; internet; prostřednictvím cestovní kanceláře; reference od známých; turistické informační středisko; literatura, noviny, časopisy a jiné. Část návštěvníků (18,5 %) zaškrtla variantu jiné. Jsou to lidé, kteří mají bydliště v blízkém okolí města, z oblasti pochází nebo zde vlastní rekreační chatu. Někteří v této možnosti uváděli i variantu „historie". 1,8 % respondentů motivovaly k návštěvě reference od známých oproti tomu 18,5 % literatura a 11,1% noviny a časopisy. Stále větší množství návštěvníků (21,1%) také hledá informace na internetových stránkách, proto je důležité se na internetu dobře prezentovat a poskytovat přehledné a aktuální informace.

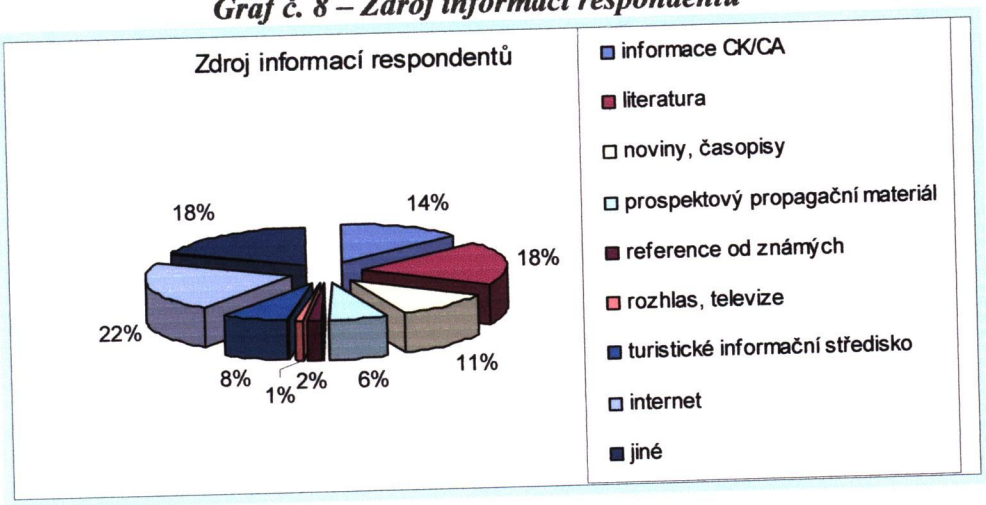
Zdroj informací respondentů

Tab. č. 11 - Struktura respondentů z hlediska zdroje získávání informací o regionu

Co Vás motivovalo k návštěvě středních Čech?	*počet respondentů*	*%ní podíl*
informace CK/CA	75	14,1
literatura	98	18,5
noviny, časopisy	59	11,1
prospektový propag. materiál	34	6,4
reference od známých	10	1,8
rozhlas, televize	4	0,8
turistické informační středisko	40	7,5
internet	112	21,1
jiné	98	18,5
celkem	530	100

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Graf č. 8 – Zdroj informací respondentů

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

9.1.3. Frekvence návštěvnosti

Otázka č. 2 zjišťovala, zda v obci a okolí hradu Karlštejna převažují návštěvníci, kteří se do sledované oblasti rádi vrací, nebo oblast navštívili poprvé. 57,5 % respondentů zde bylo poprvé a 39,6 % respondentů uvedlo, že již oblast předtím navštívili. Což je pro Karlštejn pozitivní.

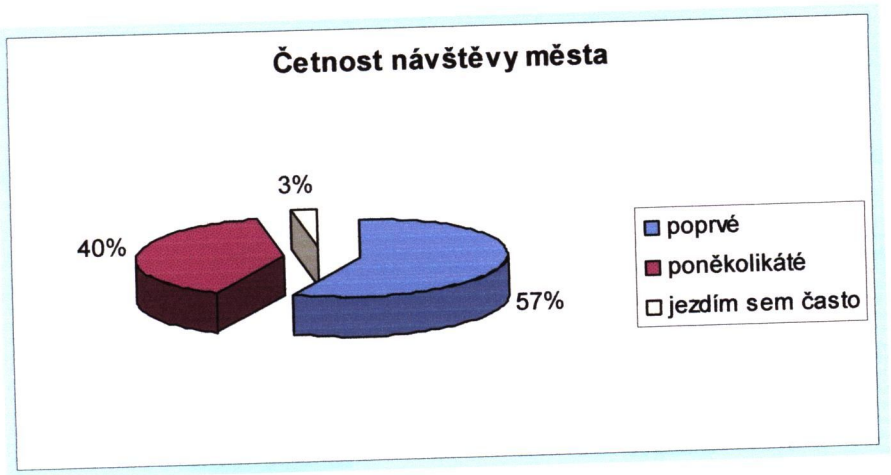
Četnost návštěvy respondentů

Tab. č. 12 - Návštěva města

Pokolikáté jste na návštěvě v tomto městě?	*počet respondentů*	*%ní podíl*
poprvé	305	57,5
poněkolikáté	210	39,6
jezdím sem často	15	2,9
celkem	530	100

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Graf č. 9 – Četnost návštěvy města

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Cíl návštěvy

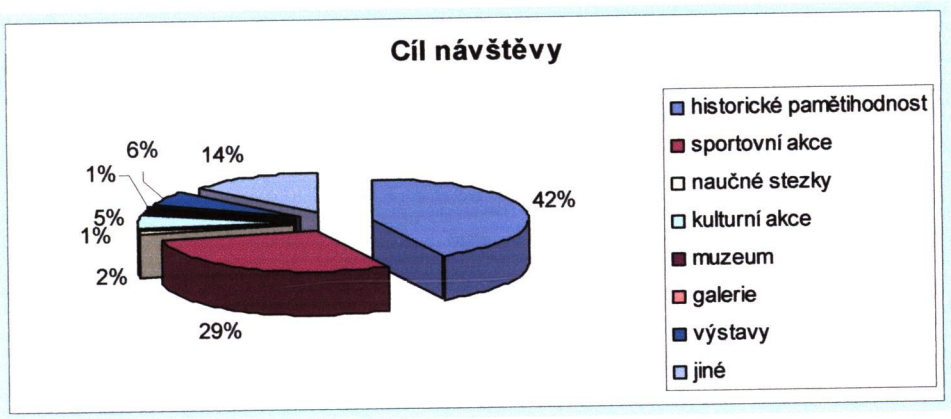
Následující otázka měla za úkol zjistit, co bylo cílem návštěvy právě této obce. Ve 100% odpovědí to byly právě historické pamětihodnosti, v 97,2% muzeum a 94% galerie. Z tohoto šetření ovšem nelze zaručeně tvrdit, že to je tak ve skutečnosti. Vybraný vzorek respondentů mohl totiž náhodně do tohoto města přijet právě za tímto účelem.

Tab. č. 13 - Cíl návštěvy

Co konkrétně jste při této cestě navštívil/navštívíte?	*počet respondentů*	*%ní podíl*
historické pamětihodnosti	530	100
sportovní akce	5	1
naučné stezky	10	1,9
kulturní akce	23	4,3
muzeum	515	97,2
galerie	498	94
výstavy	18	3,4
jiné	0	0

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Graf č. 10 – Cíl návštěvy respondenta

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

9.1.4. Organizace, důvod, délka pobytu

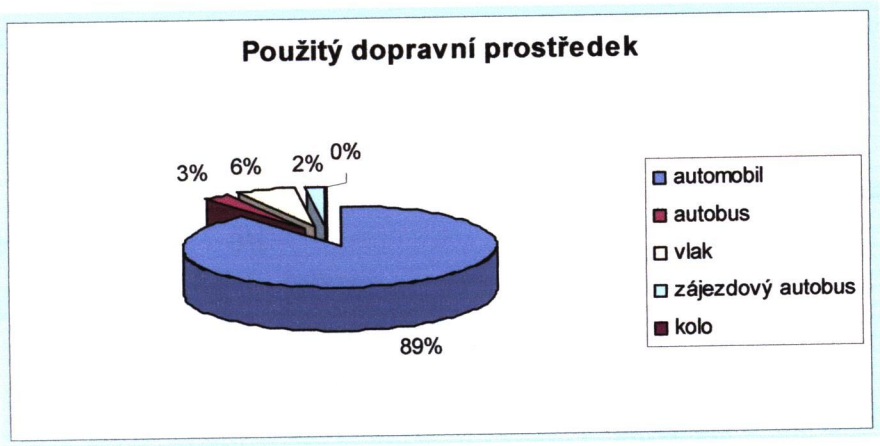
Jak je uvedeno v kapitole 8.4.5., má obec dobrou dopravní dostupnost po silničních komunikacích i po železnici. Z grafu č. 8 je patrné, že nejvíce návštěvníků (89,1%) využilo k příjezdu do obce osobního automobilu. Vlak jako prostředek dopravy do místa označilo pouze 6% dotazovaných. Autobusem[116] přicestoval ještě menší podíl návštěvníku než vlakem a to pouze ve 3% dotazovaných.

Tab. č. 14 - Zvolený dopravní prostředek

Jakého dopravního prostředku jste využili k Vaší cestě?	***počet respondentů***	***%ní podíl***
automobil	472	89,1
autobus	16	3
vlak	32	6
zájezdový autobus	10	1,9
kolo	0	0
Celkem	530	100

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření.

Graf č. 11 – Použitý dopraví prostředek

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

[116] V otázce je myšlen autobus jako individuální dopravní prostředek, nikoliv ve smyslu pro skupinový zájezd.

Důvod návštěvy

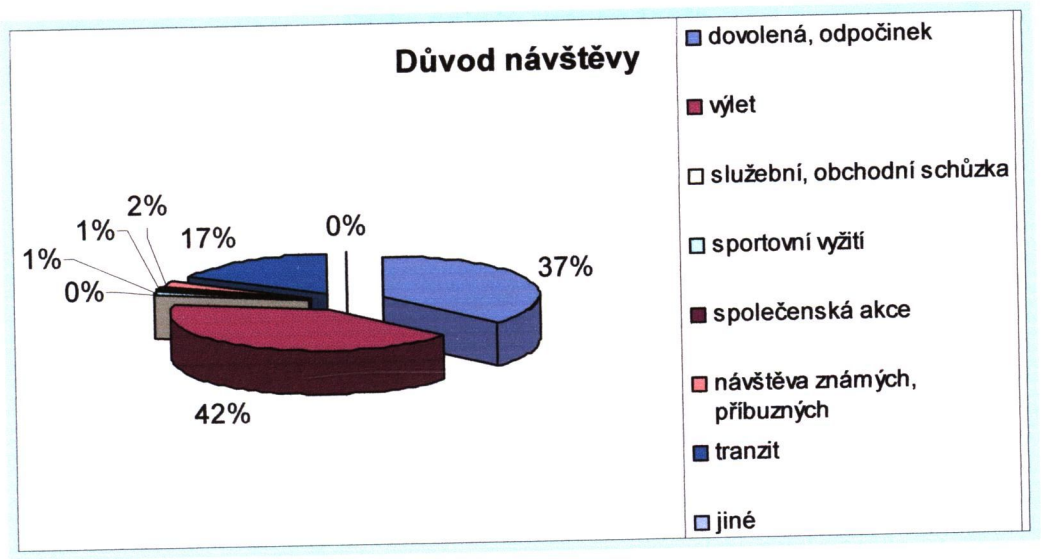
Tab. č. 15 - Důvod návštěvy

Jaký je hlavní důvod Vaší návštěvy?	*počet respondentů*	*%ní podíl*
dovolená, odpočinek	480	90,6
výlet	530	100
služební, obchodní schůzka	0	0
sportovní vyžití	15	2,8
společenská akce	19	3,6
návštěva známých,příbuzných	23	4,3
Tranzit	219	41,3
jiný důvod	0	0

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Otázka měla za cíl zjistit, co vedlo tuzemské návštěvníky k zavítání do obce. Pro většinu respondentů (100 %) byla návštěva památek jednodenním výletem a současně i odpočinek (90,6%) a pro 41,3 % pouze zastávkou při projíždění danou oblastí.

Graf č. 12 – Důvod návštěvy

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Délka pobytu

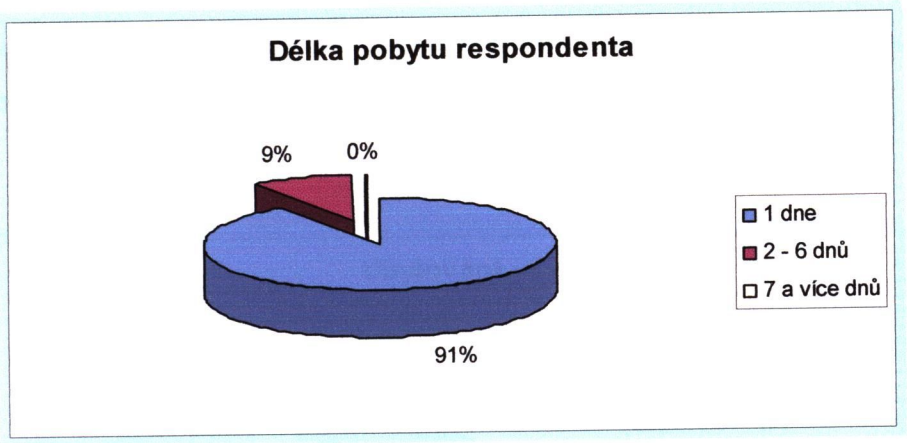
Tab. č. 16 - Struktura respondentů podle délky pobytu

Jak dlouho se zde zdržíte?	*počet respondentů*	*%ní podíl*
1 den	480	90,6
2 – 6 dnů	48	9,1
7 a více dnů	2	0,3
celkem	530	100

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Z grafu č. 10 je patrné, že návštěvníci se v obci zdržují převážně méně než jeden den (90,6%) respektive jen několik hodin, což je velmi krátká doba. Určitě to nesvědčí o skutečnosti, že by Karlštejn patřil k místům, která si dokáží turistu udržet delší dobu. Tato situace je zřejmě způsobena menší propagací ostatních atraktivit obce a okolí vůči hradu samotnému. Dalším důvodem může být také, že obec a hrad Karlštejn je pouze místem pro fakultativní výlety a návštěvy, případně tranzitní turistickou destinací.

Graf č. 13 – Délka pobytu respondenta

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

9.1.5. Způsob ubytování a stravování

Tato otázka měla souvislost s otázkou týkající se délky pobytu. Jelikož většina návštěvníků zde zůstává pouze jeden den, bez využití noclehu, pouze 9,4% dotazovaných tvořilo vzorek pro zjišťování možnosti využití ubytovacího zařízení.

Ubytování respondentů

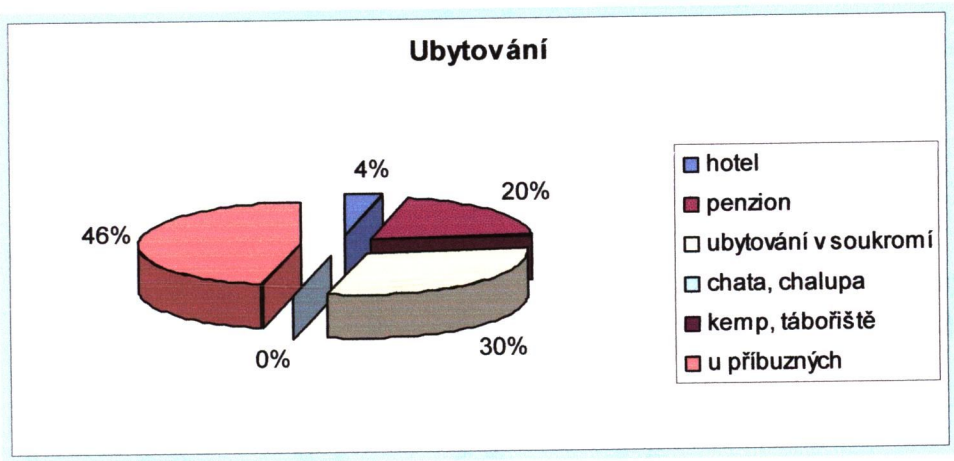
Tab. č. 17 - Struktura respondentů a hledisko typu ubytovacího zařízení

Pokud zde budete nocovat, v jakém zařízení to bude?	*počet respondentů*	*%ní podíl*
1denní návštěvníci bez ubytování	480	90,6
ubytují se přímo ve městě		
hotel	2	0,4
penzion	10	1,9
ubytování v soukromí	15	2,8
chata, chalupa	0	0
kemp, tábořiště	0	0
u příbuzných	23	4,3
celkem	530	100

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Největší podíl (4,3%) dotazovaných využije ubytování u příbuzných, v hotelu a penzionu pak pouze respondenti v podílu okolo 2%.

Graf č. 14 – Ubytování

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Spokojenost respondentů s poskytovanými službami

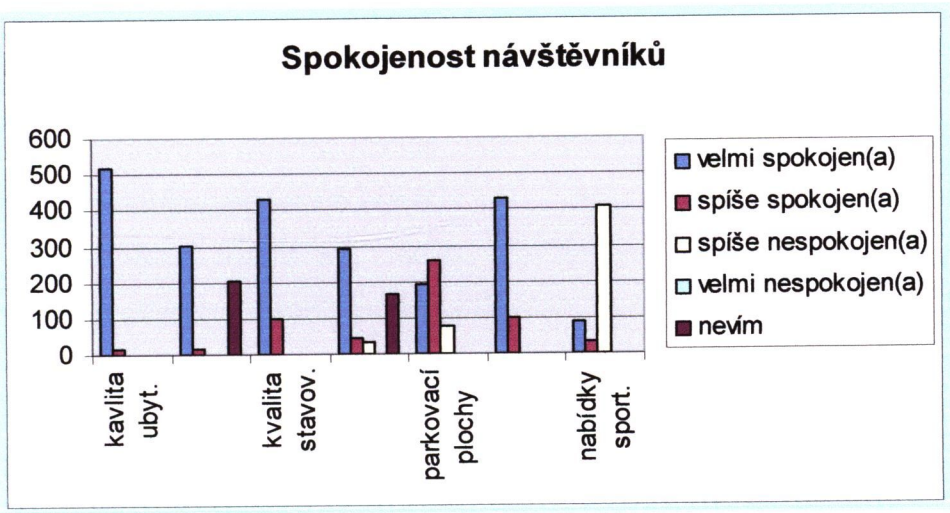
Kvalita ubytovacích služeb se nemalou měrou podílí na spokojenosti návštěvníka. Z tohoto důvodu je velmi pozitivním zjištěním převládající spokojenost respondentů. Spokojenost ovšem trochu poklesla u stravovacích služeb, kde by návštěvníci uvítali zlepšení. To se týká hlavně úrovně a šířky poskytovaných služeb, prostředí a rozšíření nabídky jak v oblasti stravování tak i parkování. Tyto výsledky ovšem nesouhlasí s terénním šetřením, kdy bylo zjištěno odpovídající množství a pestrost stravovacích zařízení a dostatečná parkovacích kapacita. Nesoulad byl zřejmě způsoben náhodně vybraným vzorkem dotazovaných respondentů.

Tab. č. 18 - Spokojenost návštěvníků

Jak jste byli spokojeni s následujícími:	*Velmi spokojen(a)*	*Spíše spokojena(a)*	*Spíše nespokojen(a)*	*Velmi nespokojen(a)*	*nevím*
kvalita ubyt. služeb	515	15	0	0	0
počet ubyt. zařízení	305	19	0	0	206
kvalita stravov. služeb	429	99	2	0	0
počet stravov. zařízení	289	42	33	0	166
parkovací plochy	193	258	79	0	0
inform. a orient. syst.	431	99	0	0	0
nabídka sport. příležitostí	89	34	407	0	0

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Graf č. 15 – Spokojenost návštěvníků

Zdroj: Vlastní dotazníkové šetření

Pozitivní a negativní názory respondentů

Dotazník obsahoval také dvě otevřené otázky, které si kladly za cíl zjistit, co respondenty při jejich návštěvách nejvíce zaujalo a co jim naopak nejvíce vadilo. Odpovědi byly různorodé, přesto se jich řada shodovala, a bylo možné je poměrně dobře vyhodnotit. Návštěvníkům se nejvíce líbil hrad Karlštejn, dále pak blízká muzea a okolní krajina. Naopak připomínky se týkaly ve většině případů absence veřejného koupaliště.

9.1.6. Profil návštěvníka

Na základě poznatků získaných z dotazníkového šetření byl stanoven profil průměrného návštěvníka Karlštejna. Průměrný návštěvník dané oblasti je muž ve věku 51 let, podnikatel a jeho bydliště je ve středočeském kraji. Průměrný návštěvník zavítá do této lokality jako individuální výletník, vlastním automobilem, nikoliv v rámci organizovaného zájezdu. Stráví zde pouze jeden den. Pokud by se ovšem zdržel déle než jeden den, pak by se s největší pravděpodobností ubytoval v penzionu. Při svém pobytu zde využil stravovacích služeb, se kterými byl spokojen a to jak z hlediska kvality tak ceny. Zamířil sem na základě historie (i zfilmované „Noc na Karlštejně"). Cestuje s rodinou či přáteli, hlavním motivem jeho návštěvy je výlet na hrad Karlštejn, druhým motivem pak návštěva muzea či galerie.

10. NÁVRHY ŘEŠENÍ

10.1. SWOT analýza oblasti obce Karlštejn jejího okolí

SWOT analýza je standardní metoda používaná k prezentaci analytických poznatků o nejrůznějších objektech zkoumání. SWOT jsou začáteční písmena anglických termínů, které vyjadřují silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení. SWOT analýza tvoří logický rámec vedoucí k systematickému zkoumání vnitřních předností a slabin, vnějších příležitostí a ohrožení i k vyslovení základních strategických alternativ budoucího vývoje destinace. Průběžné rozvíjení silných stránek a eliminace slabin je předpokladem minimalizace hrozeb a maximalizace využití potenciálních příležitostí.[117]

S-W analýza je prováděna v mikroprostředí území (fyzické a přírodní podmínky území, demografická struktura, ekonomika, trh práce, technická infrastruktura, podnikatelské prostředí).

O-T analýza se zaměřuje na faktory a trendy, které území ovlivňují zvenčí, na mikroúrovni (ekonomické, kulturně-sociální, politické, technologické, ekologické).[118]

SWOT

Silné stránky:

- Výhodná geografická poloha regionu vůči Praze
- Klidné a zdravé přírodní prostředí
- Ochrana území před zásadními negativními vlivy a činnostmi (statut CHKO)
- Velký počet přírodních a historických zajímavostí lokálního až celonárodního významu
- Množství zajímavých lokalit v blízkém okolí (okruh cca. do 30 km - Chrustenice, Beroun, Dobříš, Křivoklát, Hořovice, Žebrák, Točník, Praha)
- Dostatečná ubytovací kapacita
- Množství zajímavých lokalit v blízkém okolí (okruh cca. do 30 km - Chrustenice, Beroun, Dobříš, Křivoklát, Hořovice, Žebrák, Točník, Praha)
- Unikátní (tradiční) výroby (víno v Karlštejně, keramika, medovina, apod.)

Slabé stránky:

- Slabé využití kapacit cestovního ruchu mimo hlavní sezónu

[117] Definice dle Horáková H.: Strategický marketing, Grada Publishing, Praha 2000, s. 40-42.
[118] Janečková L. - Vaštíková M.: Marketing měst a obcí, Grada Publishing, Praha 1999, s. 121-129.

- Špatný stav místních komunikací
- Absence kulturních a společenských akcí v regionu
- Nedostatek kulturních zařízení
- Absence konání večerních programů na hradě Karlštejn
- Absence veřejného koupaliště pro turisty
- Převládající počet jednodenních návštěvníků
- Většina návštěvníků ekonomicky nenáročných

Příležitosti:

- přirozená spádová turistická oblast pro obyvatele a návštěvníky Prahy
- tradice vodáctví
- vysoká návštěvnost a oblíbenost území
- podmínky vymezující rozvoj turismu (např. národní strategie rozvoje cyklistické dopravy a
- evropských projektů, potenciál rozvoje cestovního ruchu, apod.)
- vysoký potenciál pro individuální turistiku
- rozvoj agroturistiky a cykloturistiky

Ohrožení:

- nedostatek protipovodňových opatření
- poškozování a nadměrná zátěž krajiny těžbou vápence
- malý příliv investic
- poškozování přírodních a kulturních hodnot nadměrnou návštěvností klíčových destinací
- nezájem o rozvoj cestovního ruchu v okolních obcích a z toho vyplývající nedostatek finančních prostředků

10.2. Návrhy na zlepšení

Oblast v okolí Karlštejna vytváří vhodné podmínky k návštěvám a rekreacím. Disponuje značným potenciálem pro rozvoj cestovního ruchu (značný počet kulturně-historických památek a přírodních zajímavostí). Hrad Karlštejn má zásadní vliv na turistické využití oblasti. Problémem lokality je vysoká orientace návštěvníků pouze na hrad Karlštejn a převažující jednodenní návštěvnost. Obec Karlštejn nabízí podmínky pro dlouhodobou

rekreaci. Možným řešením jednodenní návštěvnosti je tvorba nových produktů. V této práci bude nastíněn jeden produkt.

Produkt cestovního ruchu

Jedná se o koncepci kultury s cílem udržet turistu „přes noc", s čímž souvisí nutnost tvorby produktu cestovního ruchu na 3-4 dny s využitím atraktivit širšího regionu a propagací Karlštejna jako východiskem k dalším lokalitám v dosahu půl hodiny jízdy autem. Zvýšený zájem turistů o nabízené produkty vyvolá tlak na nabídku souvisejících kapacit a služeb. Pokud chceme zdržet turistu na více než několik hodin nebo jeden den, je třeba mu poskytnout atraktivní nabídku míst, kam zavítat večer.

Velkou příležitost lze spatřovat v tvorbě kompletních „balíků" služeb pro různé cílové skupiny, s tím souvisí i motivace Cestovních kanceláří k jejich tvorbě. Ze zvyšující se náročnosti poptávky po službách jasně vyplývá segmentace zákaznických skupin. Je zřejmá poptávka nejenom po růstu kvality jednotlivých služeb, ale i po nabídce kompletních produktů přesně odpovídajících požadavkům jednotlivých skupin zákazníků. Příprava těchto produktů je předpokladem úspěchu v narůstající globální konkurenci ve světě.

Do oblasti obce Karlštejn přijíždějí nejčastěji ekonomicky nenároční návštěvníci. Je žádoucí „přitáhnout" i bohatší klientelu, která v regionu zanechá více finančních prostředků. V této souvislosti je nutné nabídnout kvalitní produkt cestovního ruchu, který bude nabízen ekonomicky bohatšímu zahraničnímu či tuzemskému zákazníkovi. Zájezd bude zaměřen na oblast Koněpruských jeskyň a hrad Křivoklát s ubytováním klientů v jednom z hotelů či penzionů v obci Karlštejn. Tento produkt by byl nabízen cestovními kancelářemi hlavně mimo hlavní sezónu, kdy návštěvnost hradu Karlštejn klesá.[119]

Výstavba veřejného koupaliště

V důsledku znečištění vody v řece a neexistence veřejného koupaliště, není v obci Karlštejn možnost koupání, což je nedostatkem dané lokality. Starosta obce Karlštejn pan Miroslav Ureš plánoval výstavbu plaveckého bazénu, ale po povodních v roce 2002 se od tohoto plánu odstoupilo.

[119] Popis zájezdu, časový harmonogram a kalkulace jsou uvedeny v příloze č. 8.

Vylepšení webových stránek obce Karlštejn a Informačního centra

Obec Karlštejn se prezentuje na webových stránkách *www.obeckarlstejn.cz*. Některé odkazy zde jsou nefunkční. Přehlednost a vzhled stránek není na nejlepší úrovni. Spravuje je externí pracovník. Informační centrum v Karlštejně má také svého webmastra, tím odpadají další náklady na zaměstnance. Internetové stránky jsou dostupné na adrese *www.karlstejnsko.cz*. Nelze zde nalézt informace o poskytovaných službách, sportovních a kulturních zařízení nacházejících se v obci. Bylo by vhodné tyto stránky doplnit.

Jednou z možných variant je vložení investic do obnovy či tvorby nových webových stránek. K tomuto účelu mohou využít nabídku některé z široké řady profesionálních firem. Ve středních Čechách působí mnoho společností zabývající se tvorbou webových stránek, vývojem softwaru a webdesignem, vývojem aplikací pro internet a intranet. Dále nabízí kompletní internetové služby, školení v oblasti výpočetní techniky a informačních technologií. Tato možnost ovšem vyžaduje finanční prostředky. K vytvoření webových stránek jsou třeba počáteční investice pohybující se od 10 000 do 15 000 Kč. Liší se podle rozsahu, datové náročnosti a počtu jazykových mutací. Další výdaje se týkají již jen údržby – aktualizace a údržby těchto stránek, částka za provoz je maximálně 2 000 Kč ročně.[120]

Rozvoj ekoturistiky a agroturistiky

Současným trendem oblasti cestovního ruchu je rostoucí poptávka po ekoturistice a agroturistice[121]. Ekoturistika je definována jako turistika založená na přírodě zahrnující také prvky vzdělávací a interpretační.[122] Agroturistika se specializuje na pobyty na farmách. Hlavní náplní je poznávání alternativního způsobu života v blízkém kontaktu s přírodou, přímá spoluúčast na zemědělských činnostech a aktivní odpočinek. Ke kladům agroturistiky patří nejen zdraví život na zdravém vzduchu, dostatek pobytu v přirozené krajině, ale také vzdělávací úloha.[123]

Oblast nabízí vhodné podmínky pro hipoturistiku. Je zde možné absolvovat projížďky na koních.[124] Péče o koně by byla stěžejním bodem. Turistům by byly nabízeny rekondiční akce spojené s úklidem stájí a chlévů, pasením hospodářských zvířat nebo pomocí při senosečích či žních. Produkt by byl nabízen převážně jako víkendový pobyt pro rodiny s dětmi. Nabídka stravování by se měla soustředit na stravu a obyčeje spjaté s vesnicí a

[120] www.seznam.czRemesla_a_sluzby/Pocitacove_a_intrnetové_sluzby/WebdesignoveSluzby/CZ031.html.
[121] O agroturistice blíže Němčanský, M.: Agroturistika, Slezská univerzita Opava, Karviná 1996.
[122] Bauersfeld, K.: Eko a agroturistika – trh budoucnosti?, C.O.T. Business, 2004, č. 7/8, s.19.
[123] Valášek, P.: Agroturistika je součást životního stylu, C.O.T. Business, 2004, č. 7/8, s. 19.
[124] V okolí Karlštejna se nachází sedm jízdáren, které jsou vyznačeny v příloze č. 3.

zemědělstvím. Hosté by byly ubytovaní např. v penzionu Hájovna u Dubu, který leží na malebné samotě pod hradem Karlštejn. Penzion nabízí vyjížďky na koních.

Zpestření kulturní nabídky

Obec Karlštejn nenabízí příliš pestré kulturní vyžití. Největším kulturním lákadlem je samotný hrad Karlštejn. V obci se nacházejí muzea. Nelze zde nalézt kina, divadla ani městskou knihovnu. Pokud chceme návštěvníka zdržet přes noc je nutné mu nabídnout kulturní vyžití také ve večerních hodinách. Vhodná by byla obnova letního kina, které si návštěvníci velice oblíbili, pořádání karnevalů či jiných večerních akcí.

Pořádání společensko kulturních akcí mimo hlavní sezónu

Každoročně se zde pořádá pouze jedna větší dvoudenní akce nazvaná Karlštejnské vinobraní. Měla by se rozšířit nabídka podobných kulturních událostí. Vhodné by bylo zpracovat program kulturně společenských akcí obce tak, aby se návštěvníci zdrželi v obci déle než jeden den. Jednou z takových akcí se nabízí pořádání divadelní hry Noc na Karlštejně. Ta byla napsána Jaroslavem Vrchlickým a měla premiéru 23.5.1884. K tomuto datu by mohla být každoročně konána dvoudenní akce se stejnojmenným názvem hry a byla by spojena s dobovou veselicí, která by návštěvníky „přenesla" do časů vlády Karla IV. U vlakového nádraží obce Karlštejn jsou vhodné prostory na vybudování venkovního divadla, kde by tato hra mohla být připomenuta divákům.

11. ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit význam státního hradu Karlštejn jako kulturně historické atraktivity a navrhnout možná řešení pro jeho efektivnější využití v cestovním ruchu. Práce se snaží přiblížit jeho kulturně historické souvislosti a nastínit stav současné nabídky cestovnímu ruchu.

Území kolem Karlštejna vytváří vhodné podmínky k návštěvám a rekreaci a nabízí návštěvníkům široké možnosti využití. Zásadní vliv na turistické využití celé oblasti má hrad Karlštejn. Hrad přitahuje svojí architekturou a polohou v krásné přírodě. Objekt patří mezi významné kulturně historické památky České republiky. Jeho hlavní využití je návštěva prohlídkových tras, která představuje také hlavní zdroj příjmů. U hradu Karlštejna se jeví systém financování značně nepružný a nemotivuje k dosažení vyšších příjmů.

Největší návštěvnosti dosahuje hrad Karlštejn v době hlavních letních prázdnin červenci a srpnu. V posledních letech se projevuje trend poklesu návštěvnosti objektu. Největší pokles nastal v roce 2002, a to následkem povodní. Klesá zároveň procentuální zastoupení cizinců. Od roku 1998 převažují tuzemští návštěvníci s vývojem procentuálního zastoupení od 51% k nynějším 54%. V roce 2005 navštívilo hrad Karlštejn 276 387 návštěvníků. Návštěvnost klesá z důvodu silného vlivu konkurenčních prostředí přímořské rekreace a mimosezónního výběru dovolené v exotických oblastech. Dalším problémem oblasti je převažující jednodenní návštěvnost, kterou potvrdilo dotazníkové šetření. To probíhalo v průběhu letní sezóny ruku 2005.

Dopravní dostupnost oblasti je dobrá pro silniční automobilovou dopravu i pro železniční dopravu. Síť silnic druhé a třetí třídy v oblasti odpovídá návštěvnosti dané oblasti. Parkovací možnosti jsou dostačující. Stav místních komunikací je špatný.

V oblasti Karlštejna jsou zastoupeny různé typy ubytovacích zařízení – penziony, hotely, kemp, ubytování v soukromí. Ceny za ubytování jsou přijatelné a odpovídají poskytovaným službám. Většina návštěvníků ubytovací služby nevyužívá, převažuje zde jednodenní návštěvnost. Ubytovací kapacity jsou dostatečné. Návštěvníci více využívají stravovacích služeb než ubytovacích. Kapacity stravovacích zařízení jsou dostatečné a většina z nich nabízí širokou nabídku pokrmů typické české kuchyně i různých specialit a nápojů. Ceny stravování jsou odpovídající. V obci Karlštejn jsou služby na vysoké úrovni. Velký význam v letních měsících mají zahrádky restaurací a penzionů, které značně zpříjemní posezení v restauraci.

Kulturní vyžití v obci Karlštejn není příliš rozmanité. Největším kulturním lákadlem je samotný hrad Karlštejn, na kterém se v letních měsících pořádají nepravidelné programy. V obci se nacházejí muzea, která dokumentují české dějiny. Nelze zde nalézt kina, divadla ani městskou knihovnu. Každoročně se zde pořádá akce nazvaná Karlštejnské vinobraní, která se těší značné oblibě. Jeden z návrhů na zlepšení v této bakalářské práci se týká zpestření kulturního vyžití v obci.

Pro sportovní vyžití nabízí různé možnosti kemp. Dále je zde k dispozici golfové hřiště, možnosti jízd na koních, turistiky, vodáckých sportů. V obci Karlštejn bohužel není možnost koupání, což je její slabou stránkou. Ke zlepšení služeb pro návštěvníky se nachází v obci Karlštejn Informační centrum. Významným způsobem přispívá k zlepšení orientace návštěvníků Karlštejna a okolí. Poskytované služby a formy propagace jsou na dobré úrovni. Pouze jejich prezentace na webových stránkách je slabší, stejně je tomu tak u webových stránek obce. V navrhovaných řešeních je návrh na odstranění tohoto problému.

Na základě všech zjištěných informací, výsledků dotazníkového šetření a provedení analýz, byl zhodnocen současný stav. Jak již bylo zmíněno výše, poskytované služby jsou na dobré úrovni, kapacita je dostačující. Problémem dané oblasti zůstává jednodenní návštěvnost. Tu tvoří převážně ekonomicky nenároční návštěvníci, kteří v dané lokalitě nezanechají mnoho finančních prostředků. Tato práce navrhuje možná doporučení pro optimalizaci využití památkového areálu, která by mohla přispět k efektivnějšímu rozvoji cestovního ruchu v dané oblasti. Pro uspokojení očekávání návštěvníka a pro zmírnění problému jednodenní návštěvnosti byl nastíněn produkt cestovního ruchu a další návrhy, které jsou uvedeny v podkapitole „Návrhy na zlepšení". Produkt by zajistil pro zákazníka zajímavé stráveni volného času na více dní a umožnil by zapojení do spolupráce i poskytovatele ubytovacích a stravovacích služeb.

Hrad Karlštejn je perlou českých hradů. Jedná se o národní kulturní památku, která je důstojným symbolem staleté historie země a představuje jednu z nejvýznamnějších a nejnavštěvovanějších středověkých památek v České republice. Vzhledem k oblíbenosti hradu a krásám okolní krajiny se nabízí předpoklady pro rozvoj domácího cestovního ruchu, ale i incomingové turistiky. V incomingovém cestovním ruchu lze spatřovat dobré perspektivy do budoucna, neboť Česká republika má potenciál stát se do roku 2010 turistickou destinací číslo jedna[125] v rámci osmnácti destinací evropských zemí, tj. těch, které nemají Alpy nebo středozemní moře.

---

[125] Prognóza dle http://www.mvcr.cz/2003/casopisy/vs/0444/pril1_info.html. Jedná se o stránky časopisu Veřejná správa.

12. SUMMARY

The aim of this thesis was to charakterize the castle Karlštejn and use of the castle in tourism. This work should also characterize the microregion in wider context, to desribe its cultural and historical things and to render the coming offer and also the state of the current demand. But above all there is the effort to find some opportonities how to raise the attendance of the additional places of interest of the region.

The introductory chapters are devoted to the history of the town and its description in a view of demography and ekonomy. The following chapters charakterize location factors and conditions of realization which radically influence development of tourism in the locality. Many factors such as advertising, traffic, accomodation and catering services are very important for the tourist development in a particular certain region. The management of the castle uses various forms of advertising. Firstly they are commercial advertising books, mainly The travel Catalogue, The Catalogue of the Business and Congress tourism and The Catalogue Edit concerning the region of central Bohemia. Internet is a new mean of advertising, where the castle of Karlštejn has its own pages. Accomodation and catering services in Karlštejn are provided by many hotels and boarding houses. The Berounka river brings many possibilities for the tourism industry.

The main contend of my dissertation work was to find out the particular proposals of how to improve the current state of the area. These proposals arise from realization and location presumtion and from statement gained by the implemented marketing research. The proposals are about to deal with growth of local tourism and increasing of the area attraction for all the visitor.

Satisfaction on of each visitors expectation such a produkt comes into being, which has a taste, and a certain substained value a pleasant memory for the attendant. It is a guestion wheather it will bring a benefit to the clients, the public services entrepreneur, and also the local residents.

13. POUŽITÉ ZDROJE A LITERATURA

KNIŽNÍ PUBLIKACE

1) Foret, M. – Foretová, V.: Jak rozvíjet místní cestovní ruch, Grada, Praha 2001.
2) Orieška, J.: Technika služeb cestovního ruchu, Idea servis, Praha 1999.
3) Horáková, H.: Strategický marketing, Grada Publishing, Praha 2000.
4) Pásková, M. - Zelenka, J.: Cestovní ruch – výkladový slovník, vydalo Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 2002.
5) Sládek, František: Karlštejnská čítanka, Quenia Karlštejn, Karlštejn 2002.
6) Boudová D. - Grunt F. - Kostičová J. - Moucha P. - Štěpánek V.: Karlštejn a okolí, Kartografie Praha a.s., Praha 2002.
7) Zbořil, K.: Marketingový výzkum – Metodologie a aplikace, Vysoká škola ekonomická v Praze, Praha 1998.
8) Němčanský, M.:Agroturistika, Slezská univerzita Opava, Karviná 1996.
9) Kubů, N.: Hrad Karlštejn, Památkový ústav středních Čech v Praze ve spolupráci s nakladatelstvím VEGA-L, Praha 1999.
10) Durdík, T.: Encyklopedie českých hradů, Libri, Praha 2004.
11) Menclová, D.: České hrady I., Odeon, Praha 1971.
12) Fejfar,O.: Zkamenělá minulost, Albatros, Praha 1989.
13) Dufresne, C.: František I., Domino, Ostrava, 2002.
14) Spěváček, J.: Karel IV., Svoboda, Praha 1979.
15) Kavka, F.: Vláda Karla IV. za jeho císařství, Karolinum, Praha 1993.
16) Bartáková, M.: Mistr Týnské kavalérie, Academia, Praha 2004.
17) Janáček, J., Rudolf II. a jeho doba, Svoboda, Praha 1987.
18) Spěváček, J.: Václav IV., Svoboda, Praha 1986.
19) Sedláková, R.: Stavební slohy v Česku, Jan Vašut, Praha 2004.
20) Cibulka, J.: Korunovační klenoty království českého, Odeon, Praha 1969.
21) J. Tiray: Vlastivěda moravská, Telecký okres, Brno 1913.
22) Honzák, F. a kol.: Kdo byl kdo v českých dějinách do ruku 1918, Libri, Praha 1996.
23) Hrala V.: Geografie cestovního ruchu, Idea Servis, Praha 2001.
24) Janečková L. - Vaštíková M.: Marketing měst a obcí, Grada Publishing, Praha 1999.

DOKUMENTY, ČASOPISY A JINÉ ZDROJE

Zákon č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči ve znění zákona č. 242/1992 Sb., zákona č. 361/1999 Sb., zákona 122/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona 146/2001 Sb. zákona 320/2002 Sb.

Zákon č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

Sdělení Ministerstva kultury ze dne 2. 1. 2003, čj. J. 20.294/2002 o vzniku Národního památkového ústavu a jeho statutu.

Výroční zpráva územního odborného pracoviště středních Čech NPÚ v Praze, 2003.

Časopis C.O.T. Business.

Časopis Tim – Turistický informační magazín.

Interní materiály státního hradu Karlštejna.

INTERNETOVÉ STRÁNKY

www.silvarium.cz

www.obeckarlstejn.cz

www.pruvodce.com/Karlštejn

www.statnisprava.cz

www.hradkarlstejn.cz.

www.burgenstrasse.de.

www.karlstejnsko.cz

www.pension-karlstejn.cz.

www.agentura-ubytovani.cz

www.travelguide.cz

www.seznam.czRemesla_a_sluzby.cz

www.karlstejn.cz/

www.zamky-hrady.cz/2/karlstejn.htm

www.spusc.cz/objekty/karlstejn

www.pamatky.com/pamatka.php?Pamatka=karlstejn

MAPY

Turistická a cyklistická mapa Český kras, Geodézie On Line, spol. s r.o., Česká Lípa 2004.

Středočeský kraj - Cyklistická mapa, Kartografie Praha, a.s., Praha 2004.

14. SEZNAM PŘÍLOH

1) Tab. č. 1 - Přehled vybraných ubytovacích zařízení
2) Tab. č. 2 - Přehled vybraných stravovacích zařízení
3) Tab. č. 3 - Jízdárny
4) Purkrabí a vlastníci hradu Karlštejna
5) Tab. č. 4 - Ceník služeb Kempu Karlštejn
6) Finanční zabezpečení hradu
7) Program Karlštejnského vinobraní
8) Popis zájezdu, časový harmonogram a kalkulace
9) Dotazník
10) Fotogalerie

Příloha č. 1 - Ubytovací zařízení

Tabulka č. 1 - Ubytovací zařízení

Ubytovací zařízení v obci Karlštejn	Ubytovací zařízení v blízkosti obce Karlštejn
Penzion Vinice	Pension Hubert – Hl. Třebáň
Hotel Koruna	Privát Hana Kornalská
Penzion Slon	Pension U Rudolfa II. – Rovina
Penzion Pod Dračí skálou	Pension U Kapličky – Srbsko
Penzion U nádraží	Pension Villa Tereza – Srbsko
Penzion Hájovna u Dubu	Privat pí. Zímová – Srbsko
Pension U Janů	Hotel Elma – Srbsko
Pension U Královny Dagmar	Hotel U Berounky – Srbsko
Hotel Mlýn	Hotel U nádraží – Srbsko
Penzion Irena,	Hotel Grand – Řevnice
Pension TJ Karlštejn	

Zdroj: Terénní šetření

Příloha č. 2 - Stravovací zařízení, Karlštejn

Tabulka č. 2 – Stravovací zařízení, Karlštejn

Název	Kontakty
Restaurace U nádraží	Tel.: 311 681 237
Restaurant Česká hospoda	Tel.: 602 304 508
Restaurant U královny Dagmar	Tel.: 311 681 246
Jídelna U Adama	Tel.: 311 681 246
Hotel Romantický mlýn	Tel.: 311 744 411
Restaurant Koruna	Tel.: 311 681 465
Restaurace Pod hradem	Tel.: 311 681 613
Restaurace U Karla IV	Tel.: 608 021 075
Restaurant U Janů	Tel.: 311 681 210
Restaurace Bohemia	Tel.: 311 681 250
Koliba U Elišky	Tel.: 311 681 326
Restaurace Blanky z Valois	Tel.: 608 021 075
Restaurace pod Dračí skálou	Tel.: 311 681 177
Hotel Elma	Tel.: 311 622 974

Zdroj: Terénní šetření

Příloha č. 3 - Jízdárny Karlštejn

Tabulka č. 3 – Jízdárny Karlštejn

Název	Kontakt	Nabídka
Ranč U Dubu	Tel.: 311 681 181	Vyjížďka na koni 350,- Kč/h Předplatné 10 h 2500,- Kč Poník 200,- Kč/h
Stáj Bílý kámen	Tel.: 311 684 838	
JK Vanilka	Tel.: 311 626 224	
Stáj Karlštejn	Tel.: 604 809 769	Vyjížďka 250,- Kč/h
Jezdecký oddíl Stáj	Tel.: 311 671 021	Výuka na jízdárně 300,- Kč/h Cena zahrnuje přípravu a zapůjčení koně a jeho výstroje a odborné vedení
Pastorek Robert	Tel.: 603 801 585	Jízdárna, kočáry na svatbu Malý zdobený pro 2 osoby 5000,- Kč Velký, méně zdobený pro 10 osob 3000,- Kč Vše po předchozí tel. domluvě
Vorel Pavel	Tel.: 603 10 609	

Zdroj: Informační centrum Karlštejn

Příloha č. 4 - Purkrabí a vlastníci hradu Karlštejna

od r. 1348	majetek krále, pod dohledem dosazeného purkrabího
r. 1355	purkrabí Vít z Bítova
do r. 1404	purkrabí Jíra z Roztok
1406 - 1419	purkrabí Kuneš z Olbramovic
1419 - 1433	purkrabí Zdeslav Tluksa z Buřenic a po něm jeho bratr Kuneš
kolem r. 1435	purkrabí Mikeš z Lidic
1437 - 1449	purkrabí Menhart z Hradce
	purkrabí Jindřich Berka z Dubé
od r. 1460	purkrabí Beneš z Veitmile
1498 - 1504	purkrabí Zdeněk Lev z Rožmitálu
	purkrabí Jáchym Novohradský z Kolovrat
1604 - 1605	purkrabí Jan z Vřesovic
1605 – 1611	purkrabí Vilém Slavata z Chlumu
od r. 1625	je hrad věnným statkem českých královen
	hrad zastaven Kavkovi z Říčan
r. 1705	Karlštejn pronajat dvorskému sudímu Grimmichovi
r. 1755	Karlštejn darován Ústavu šlechtičen
od r. 1954	majetek státu
od r. 1962	národní kulturní památka

Zdroj: www.pamětihodnosti.cz/pamatka/129/majitele/Karlštejn_hrad.html

Příloha č. 5 - Ceník služeb Kempu Karlštejn

Ceník služeb Kempu Karlštejn

	Cena za 1 den sezóna 2006	
	Cena	Sleva školy
Osoba	50 Kč	40 Kč
Děti od 5 do 15 let	20 Kč	20 Kč
Pes	15 Kč	15 Kč
Stan	50 Kč	40 Kč
Chaty - malá	200 Kč	180 Kč
Chaty - velká	400 Kč	360 Kč
Přistýlka	50 Kč	40 Kč
Karavan přívěs	70 Kč	
Karavan mobilní	100 Kč	
Auto	40 Kč	
Autobus	150 Kč	
Motorka, přívěs	20 Kč	
Nákladní auto	100 Kč	
Loď	10 Kč	
Sprcha- mincovníky	10 Kč	
El přípojka karavan	50 Kč	
El. Přípojka chaty	5 Kč	
Krátkodobé parkování aut	40 Kč/auto	
Krátkodobé pobyty: dospělá os.	20 Kč	
dítě	10 Kč	
Rekreační poplatek	10 Kč	

Zdroj: terénní šetření

Příloha č. 6 - Finanční zabezpečení hradu

➢ Tržby za svatby	402 000,-Kč
➢ Tržby za prodané zboží	2 298 555,-Kč
➢ Tržba za vstupné	35 827 605,-Kč
➢ - z toho prodej na platební karty	1 891 140,-Kč
➢ Tržba za bytový a nebytový nájem	1 209 000,-Kč
➢ Tržba za rezervační služby	1 891 027,-Kč
➢ + ostatní tržby	
➢	
➢ Celkem hospodaření v roce 2006	42 934 358,-Kč
➢ Výnosy	19 689 696,-Kč
➢ Náklady	+23 244 662,-Kč
➢ Hospodářský výsledek	

Zdroj: Interní údaje hradu Karlštejna

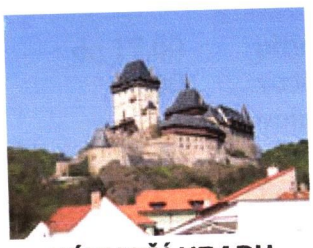
Příloha č. 7 - Program Karlštejnského vinobraní

VIII. Karlštejnské vinobraní

Jednotné vstupné: 50,-- Kč
děti do 15 let zdarma

V karlštejnském podhradí od kuropění do klekání:

- koncerty historické, folkové a lidové hudby
- šermířská vystoupení na hradě a v podhradí
- středověký jarmark na náměstí a cestou k hradu
- výuka historických tanců na náměstí
- velký královský rytířský turnaj vystoupení královských heroldů a trubačů
- polykači ohně, fakíři a dvorní mágové
- historické tance doby lucemburské a rudolfínské
- královští pištci, šašci, pážata a bubeníci
- velkolepá přehlídka odívání od gotiky po renesanci
- ochutnávky karlštejnských vín a burčáku kulinářské speciality a vepřové hody

NÁDVOŘÍ HRADU

- *10,00 – 18,00*
  královský šenk s ochutnávkou vín
- ***15,00***
  příchod historického průvodu, vystoupení císaře Karla, rytířské souboje, taneční vystoupení krumlovských dvořanů na počest císaře a císařovny
- *16,00*
  vystoupení dvorních mágů a fakíra na nádvoří
- *16,30 – 17,15*
  živá hudba starých mistrů v podání hudebního souboru Chairé, Krumlovských pištců a Komorního sdružení pražských pozounérů
- ***17,15****
  zahájení podvečerního historického průvodu z nádvoří na náměstí – aneb "císař Karel schází z hradu mezi své poddané"
- *20,30**
  večerní "ohňové" představení mágů a fakírů

PROSTRANSTVÍ ZA MOSTEM (pravý břeh řeky Berounky):

- *11,00 a 16,00*
  královský rytířský turnaj v podání skupiny TRAKEN

NÁMĚSTÍ POD HRADEM:

- *9,00 – 17,30*
  hudební vystoupení souborů Notičky, Klíček, Krumlovští pištci aj. se širokým repertoárem tradičních lidových a tanečních písní
- ***14,15***
  zastavení historického průvodu a promluva císaře a krále Karla IV. ke karlštejnským vinařům
- *17,30**
  příchod podvečerního královského průvodu, historické taneční vystoupení, zahájení výukových tanců z dob dávno minulých
- *18,30**
  představení dvorních fakírů, mágů a kouzelníků

PROSTRANSTVÍ PŘED VINICÍ (naproti centrálnímu parkovišti):

- *12,00 – 13,00*
  vystoupení hudebních a tanečních souborů se širokým repertoárem tradičních lidových písní a historizujícího folku
- *13,00 – 13,25*
  příprava a řazení historického průvodu
- ***13,30***
  slavnostní zahájení VIII. Karlštejnského vinobraní, příchod císaře Karla IV. a jeho vyznání karlštejnskému vínu a zdejšímu kraji

... a příjemné posezení při víně s hudbou k poslechu i tanci ve všech restauracích v podhrad

Pořadatelé: Karlštejnské kulturní sdružení, obec Karlštejn, státní hrad Karlštejn,
Výzkumná stanice vinařská Karlštejn
za mediální podpory Rádia Blaník a sponzorské firmy ALVA s.r.o. Příbram

Zdroj: http://www.dolniberounka.cz/index.php?nid=744&lid=CZ&oid=70814

Příloha č. 8 – Popis zájezdu, časový harmonogram a kalkulace

Popis zájezdu – „Za krásami Středních Čech“

Zájezd je koncipován jako čtyřdenní a umožní návštěvníkům poznat nejdůležitější kulturně historické památky oblasti, shlédnout přírodní krásy okolní přírody a seznámit se se zajímavostmi zdejší krajiny. Ubytování s polopenzí je zajištěno v hotelu Mlýn. K hotelu patří ostrov, kde lze v romantickém prostředí řeky Berounky pořádat garden party či posezení u ohniště s grilováním. Nově vybudované relaxační centrum přímo v hotelu nabízí možnost aktivního i pasivního odpočinku. Hostům je k dispozici whirpool pro 6 osob, sauna a posilovna. Pro všechny tři dny je zajištěn autobus.

Časový harmonogram

1. den	do 17.00	příjezd do hotelu, ubytování
	18.00	večeře, informace pro účastníky zájezdu
		volný večer
2. den	07.00 – 08.30	snídaně
	09.00	prohlídka hradu Karlštejna – 1. prohlídková trasa – 55 minut
		možnost oběda v restauraci v jednom mnoha blízkých restauračních zařízení
	13.30 – 17.00	prohlídka hradu Karlštejna – 2. prohlídková trasa – 100 minut, prohlídka Muzea voskových figurín a Domu hodin
	18.00	večeře, volný program
3. den	07.00 – 08.30	snídaně
	09.00	odjezd směr Křivoklát
	10.00	Prohlídka hradu (oba okruhy), možnost oběda v blízkých restauračních zařízeních
	14.00	odjezd směr Koněpruské jeskyně
	15.00	prohlídka Koněpruských jeskyní
		Odjezd směr Karlštejn
	18.00	večeře, volný program
4. den	07.00 – 08.30	snídaně
	09.00	odjezd směr Beroun
	09.30 – 11.30	prohlídka města, možnost oběda
	12.00	odjezd směr Točník a Žebrák
	12.30	prohlídka hradu Točníku a Žebrák
	15.00	odjezd směr Karlštejn
	16.00	ukončení zájezdu

Finanční analýza

V ceně zájezdu je zahrnuta doprava autobusem (kapacita 30 osob), kterou zajistí ČSAD Autobusy a.s.. Cena za dopravu včetně DPH zahrnuje ujeté kilometry, poplatky související s dopravou, mzdové náklady na řidiče, pojištění vozidla a amortizaci. V ceně je i ubytování s polopenzí, vstupné na hrad Karlštejn, Točník a Žebrák, Koněpruský jeskyň a muzeí. Průvodce, který podniká na vlastní živnostenský list je zajištěn po celou dobu zájezdu. Jeho smluvní odměna činí 1000,- Kč na den. V ceně zájezdu je počítáno s rizikem neobsazenosti 20% a obchodní marží 15%. Uvedené ceny jsou pouze orientační.

Kalkulace nákladů na skupinu	
Doprava	8.800,-
Průvodce	3.000,-
Celkem	11.800,-
Na jednoho účastníka	*500,-*

Kalkulace nákladů na jednoho účastníka	
Ubytování	5.400,-
Vstupné	1.050,-
Celkem	*6.450,-*

Celkové náklady na jednoho účastníka	
Jeden účastník celkem	6.950,-
15% marže	1.360,-
Celkem	***8.310,-***
Upravená cena	**7.990,-**

Prodejní cena na osobu 7.990,- Kč

Zájezd by byl prodáván za výslednou cenu 7.990,- Kč. Produkt je určen pro cestovní kanceláře, které ho mohou nabízet v rámci domácího či příjezdového cestovního ruchu. Kalkulace byla provedena pouze pro české turisty (český výklad).

DOTAZNÍK

Vážená paní/Vážený pane,
Jsem studentka Jihočeské univerzity v Táboře a zpracovávám bakalářskou práci na téma „Státní hrad Karlštejn jako kulturní atraktivita cestovního ruchu." Tento dotazník je podkladem mé bakalářské práce a za jeho vyplnění Vám předem děkuji.

Klára Juskovičová

1. Jaký je Váš hlavní důvod Vaší návštěvy Karlštejna?
   - ☐ dovolená, odpočinek
   - ☐ výlet
   - ☐ služební cesta
   - ☐ sportovní vyžití
   - ☐ společenská akce
   - ☐ návštěva příbuzných/známých
   - ☐ pouze projíždím
   - ☐ jiný – uveďte:.....

2. Po kolikáté jste na návštěvě v tomto městě?
   - ☐ poprvé
   - ☐ poněkolikáté
   - ☐ jezdím sem často

3. Jak dlouho se zde zdržíte?
   - ☐ 1 den (bez přenocování)
   - ☐ 2-6 dnů
   - ☐ 7 a více dnů

4. Pokud zde budete nocovat, kde se ubytujete?
   - ☐ hotel
   - ☐ penzión
   - ☐ jinde:.....
   - ☐ chata, chalupa
   - ☐ kemp/tábořiště
   - ☐ ubyt. V soukromí
   - ☐ u příbuzn./známých

5. Jakého dopravního prostředku jste využil/a k Vaší cestě?
   - ☐ os.automobil/motocykl
   - ☐ autobus
   - ☐ vlak
   - ☐ zájezdový autobus
   - ☐ kolo
   - ☐ jinak:.....

6. Co Vás nejvíce motivovalo k návštěvě tohoto města?
   - ☐ informace CK/CA
   - ☐ literatura
   - ☐ noviny, časopisy
   - ☐ prospektový propagační materiál
   - ☐ jiné důvody:.....
   - ☐ reference od známých
   - ☐ rozhlas, televize
   - ☐ turistické informační středisko
   - ☐ internet

7. Jaký druh aktivit převažuje během Vašeho pobytu na Karlštejnsku?
   - ☐ poznávání památek
   - ☐ pěší turistika
   - ☐ cykloturistika
   - ☐ poznávání přírody
   - ☐ společenské akce
   - ☐ sport
   - ☐ agroturistika
   - ☐ pracovní záležitosti
   - ☐ jiný:.....

8. Co konkrétně jste při této cestě navštívil(a)/navštívíte?
   - ☐ historické pamětihodnosti
   - ☐ sportovní akce
   - ☐ naučné stezky
   - ☐ kulturní akce
   - ☐ muzeum
   - ☐ galerie
   - ☐ výstavy
   - ☐ jiné:.....

9. Označte, jak jste byl(a) spokojen(a)/nespokojen(a) na Karlštejnsku s následujícími body:

	Velmi spokojen(a)	Spíše spokojen(a)	Spíše nespokojen(a)	Velmi nespokojen(a)	Nevím
Kvalita ubyt. služeb					
Počet ubyt. zřízení					
Kvalita stravov. služeb					
Počet stravov. zařízení					
Parkovací plochy					
Inform. a orient. syst.					
Nabídka sport.příležit.					

10. Co Vás nejvíce zaujalo?

.....

11. Co Vám naopak nejvíce vadilo?

.....

12. Údaje o respondentovi

Pohlaví: ☐ muž ☐ žena

Věk:
- ☐ do 17 let
- ☐ 18 – 25 let
- ☐ 26 – 35 let
- ☐ 36 – 45 let
- ☐ 46 – 55 let
- ☐ 56 a více

Zaměstnání:
- ☐ student
- ☐ zaměstnanec soukromého sektoru
- ☐ zaměstnanec veřejného sektoru
- ☐ podnikatel
- ☐ nezaměstnaný
- ☐ důchodce
- ☐ na mateřské dovolené
- ☐ jiné

Bydliště (kraj):.....

Příloha č. 10 - Fotogalerie

Hrad Karlštejn

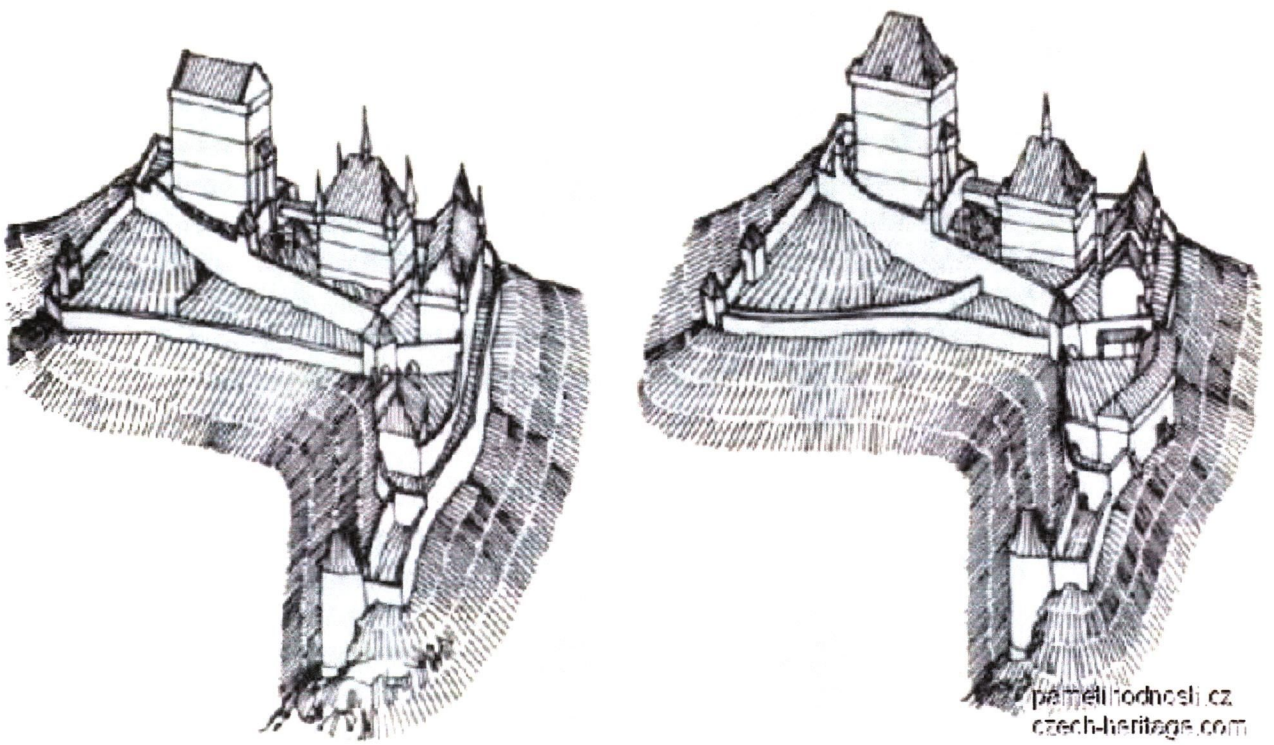
Zdroj: http://www.zamky-hrady.cz/2/karlstejn.htm

Pohled na Hodinovou věž a na Velkou věž

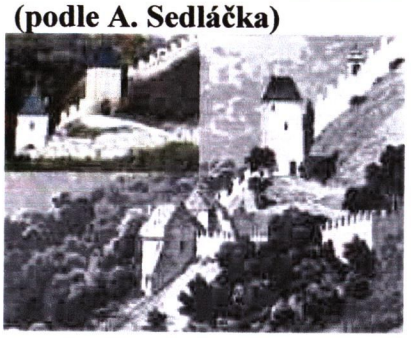
Zdroj: http://www.zamky-hrady.cz/2/karlstejn.htm

Hrad Karlštejn před přestavbou a po přestavbě
vlevo stav ve 14. století, vpravo současný stav

Zdroj: www.pametihodnosti.cz/galerie/pamatky/129.html

Věž Voršilka a nová 1. brána (podle A. Sedláčka)

Brána před přestavbou

Letecký pohled hradu

Zdroj: http://hrady.dejiny.cz/karlstejn/ikonografie.htm